

TNO-rapport  
5442/3520190/hai/boo

# **Gaat de sector Welzijn, Jeugdhulpverlening en Kinderopvang op weg naar een verzuim- monitor?**

## **Verslag van een heroverwegingsproces**

TNO Arbeid

Polarisavenue 151  
Postbus 718  
2130 AS Hoofddorp

Telefoon 023 554 93 93  
Fax 023 554 93 94

Datum  
23 maart 2001

Auteur(s)  
Pim Piek  
Ingrid Halewijn  
Martijn van Niekerk  
Tinka van Vuuren

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor Onderzoeksopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen partijen gesloten overeenkomst. Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

© 2001 TNO Arbeid

TNO Arbeid (voorheen NIA TNO) is een kennisintensieve dienstverlener voor bedrijfsleven en overheid op het gebied van strategische arbeidsvraagstukken. Met als uitgangspunt een optimale inzet van mensen, houdt TNO Arbeid zich bezig met de innovatie van arbeid, organisatie en technologie, bevordering van arbeidsparticipatie en versterking van arbeidsomstandighedenbeleid.

Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO

## Inhoud

Samenvatting.....	i
1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding.....	1
1.2 Werkwijze.....	1
1.3 Leeswijzer.....	2
2. Stap A: mogelijkheden voor verzuimmonitoring.....	3
2.1 Doelstellingen en gebruiksmogelijkheden van de systemen.....	3
2.1.1 Het monitoren van ontwikkelingen inzake verzuim op sectorniveau.....	4
2.1.2 Het faciliteren van verzuimbeleid binnen bedrijven/instellingen.....	6
2.2 Grondslag.....	7
2.3 Conclusies stap A.....	8
3. Stap B: Randvoorwaarden voor implementatie en systeemkeuze.....	9
3.1 Randvoorwaarden voor implementatie.....	9
3.2 Hoe passen systemen in randvoorwaarden.....	11
3.3 Conclusies stap B.....	13
4. Stap C: Doelen van verzuimmonitor WJ&K.....	14
4.1 Mogelijke doelstellingen.....	14
4.2 Doelen Stuurgroep AVR.....	14
5. Stap D: Onderliggende probleemvelden.....	16
6. Stap E: Heroverweging.....	18
7. Actiepunten stuurgroep AVR.....	20
Bijlage 1: Overzicht verzuimmonitoringsystemen.....	21
Bijlage 2: Telefonische interviews.....	44
Bijlage 3: Geraadpleegde Bronnen.....	45
Bijlage 4: Verslag werkconferentie I “Op weg naar Verzuimmonitoring in de sectoren WJ &K”.....	46
Bijlage 5: Verslag Werkconferentie II “Gaaf de sector WJK op weg naar Verzuimmonitoring ?”.....	49

## Samenvatting

In opdracht van de Stuurgroep AVR heeft TNO Arbeid onderzocht of een verzuimmonitor een haalbare en wenselijke optie is voor het realiseren van de ambities ten aanzien van verzuimmonitoring, zoals die door de sector in het CAWJ en het Meerjarig beleidskader 2000-2004 zijn uitgesproken.

In dit rapport wordt een overzicht gepresenteerd van tien verzuimmonitor-systemen en de mate waarin deze aan doelstellingen en criteria op sectorniveau én op instellingsniveau tegemoet komen. Uit dit overzicht komt naar voren dat geen enkele bestaand monitoringsysteem een oplossing biedt die past bij alle doelen, voorwaarden en belanghebbenden.

Twee systemen lijken wel het potentieel te hebben om op langere termijn, met de nodige inspanningen en investeringen, uitgebouwd te kunnen worden tot een passende verzuimmonitor. Daarmee is echter niet gezegd dat alle ambities, bijvoorbeeld met betrekking tot reductie van verzuim en WAO-instroom, kunnen worden gerealiseerd.

In het onderzoek is derhalve verder gekeken naar de vraag: Op welk probleem moet een verzuimmonitor het antwoord geven?

Als antwoord op deze vraag zijn vijf probleemvelden gedefinieerd. Ten aanzien van deze probleemvelden zijn opnieuw doelstellingen en criteria (alsmede probleemhouders) gedefinieerd en is een eerste verkenning naar oplossingsmogelijkheden gedaan.

De oplossingsmogelijkheden die dit uiteindelijk heeft opgeleverd, houden andere alternatieven in dan de verzuimmonitor-systemen waaraan aanvankelijk werd gedacht. Bij de oplossingsmogelijkheden die worden aangegeven, is een duidelijk onderscheid te maken naar de doelen die de WJK-instellingen nastreven en die door de CAWJ-partijen worden nagestreefd. Dit rapport kan dienen als basis voor het verder uitwerken van de aangegeven oplossingsmogelijkheden.

## 1. Inleiding

### 1.1 Aanleiding

In het kader van geplande en uitgevoerde beleidsmaatregelen rond het Convenant Arbeidsmarktbeleid Welzijn en Jeugdhulpverlening en de arboconvenanten wordt het steeds belangrijker beleidseffecten te monitoren. Arbeidsverzuimcijfers en cijfers over WAO-toetreding zijn daarbij een belangrijke bron van informatie. Het Arbeidsmarkt-, Werkgelegenheids- en Opleidingsfonds voor de Sector Welzijn, Jeugdhulpverlening en Kinderopvang heeft zich dan ook tot doel gesteld in 2000 een verzuimmonitor te implementeren. Dit komt voort uit afspraken in het CAWJ, Meerjarig beleidskader 2000-2004, binnen het speerpunt “verbetering van monitoring, onderzoek en effectmeting” en het speerpunt “kwaliteit van de arbeid, ziekteverzuim en invalidering”. De ambities die daar staan verwoord rond verzuimmonitoring luiden:

- Binnen twee jaar beschikken over een adequaat systeem dat inzicht geeft in de resultaten en effecten van het gevoerde beleid; over vier jaar kwantitatief en kwalitatief overzicht van resultaten en effecten van het gevoerde beleid;
- Het binnen twee jaar verkrijgen van een optimaal inzicht in de omvang en achtergronden van verzuim en invalidering;
- Binnen twee jaar beschikken instellingen over een adequaat verzuimbeleid met nadruk op preventie, dat in overleg met de OR is opgesteld;
- Reductie van het ziekteverzuim met 0,3 %-punt per jaar;
- Binnen twee jaar ene halvering van het verzuim op additionele arbeidsplaatsen;
- Reductie van de WAO-instroom met 0.3%-punt per jaar.

De haalbaarheid van een verzuimmonitor wordt door Vernet in een brief van 29/4/2000 ter discussie gesteld. Daarom is besloten tot een zorgvuldige heroverweging van nut en noodzaak afgezet tegen de te verwachten invoeringsproblematiek. De Stuurgroep AVR heeft TNO Arbeid gevraagd haar bij deze heroverweging te faciliteren in de vorm van een aantal inhoudelijke en procesbegeleidende werkzaamheden. In de rapportage die voor u ligt wordt verslag gedaan van deze werkzaamheden en de genomen stappen in het proces van heroverweging.

### 1.2 Werkwijze

In het proces van heroverweging is vanuit een gekozen *oplossingsrichting* (een verzuimmonitorsysteem) teruggeredeneerd via *criteria* en *doelen* naar de achterliggende *probleemvelden*. Op basis daarvan heeft een *heroverweging* plaatsgevonden van de gekozen oplossingsrichting.

Per stap stond één vraag centraal. Die vragen betroffen in:

- Stap A: *Oplossingsrichtingen*: Welke mogelijkheden voor verzuimmonitoring bestaan er al?
- Stap B: *Criteria*: Wat is er nodig voor de implementatie van een verzuimmonitor in de sector? En wat is dan meest geschikte vorm voor de verzuimmonitor in de sector WJ&K?
- Stap C: *Doelen*: Welke doelen wil de Stuurgroep Arbo behalen met de verzuimmonitor?
- Stap D: *Probleemvelden*: Op welke vraag is de verzuimmonitor het antwoord?
- Stap E: *Heroverweging*: Hoe zijn deze probleemvelden anders aan te pakken?

### 1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport wordt *stap A* beschreven. De bestaande mogelijkheden voor verzuimmonitoring zijn door TNO Arbeid in kaart gebracht, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar doelstellingen en grondslag van de verschillende systemen. Een gestandaardiseerde beschrijving van de in de beschrijving betrokken systemen is opgenomen in bijlage 1.

In hoofdstuk 3 wordt *stap B* beschreven, de randvoorwaarden voor implementatie van een verzuimmonitor. Deze randvoorwaarden zijn vastgesteld aan de hand van relevante onderzoeken en informatiebronnen waarover TNO Arbeid reeds beschikte, dan wel via de sector WJ&K ter beschikking heeft gekregen (zie bijlage 3). Door middel van telefonische interviews is bij instellingen uit de sector WJ&K getoetst hoe vanuit instellingen tegen deze randvoorwaarden wordt aangekeken. De vragenlijst ten behoeve van de telefonische interviews is opgenomen in bijlage 2. Vervolgens heeft TNO Arbeid een advies geformuleerd over de meest geschikte vorm voor de verzuimmonitor in de sector WJ&K.

In hoofdstuk 4 wordt *stap C* beschreven. In een eerste werkconferentie met de Stuurgroep AVR is vastgesteld welke doelstellingen de leden van de stuurgroep nastreven met een WJ&K-verzuimmonitor. Het verslag van werkconferentie I treft u aan in bijlage 4.

In hoofdstuk 5 wordt *stap D* beschreven: In een tussentijds overleg (TNO Arbeid-opdrachtgever) is nagegaan op welke vragen de verzuimmonitor eigenlijk een antwoord moet geven. Deze probleemvelden zijn in een tweede werkconferentie met de leden van de stuurgroep AVR bediscussieerd en aangescherpt.

In hoofdstuk 6 tenslotte wordt *stap E* beschreven. In dezelfde werkconferentie is de werkwijze probleemvelden-doelen-criteria en oplossingsrichtingen nogmaals gevolgd. Het verslag van werkconferentie II treft u aan in bijlage 5.

## 2. Stap A: mogelijkheden voor verzuimmonitoring

In dit hoofdstuk beschrijven we de inhoud van de verschillende systemen voor verzuimmonitoring. Daarbij kunnen de verschillen tussen de systemen het best beschreven worden aan de hand van twee dimensies:

1. Doelstellingen en gebruiksmogelijkheden van de systemen (zie 2.1);
2. De grondslag van de systemen (zie 2.2);

In de beschrijving zijn de volgende systemen betrokken:

- Methodiek van de onderwijssector (VF/BGZ, zie bijlage 1.1)
- Methodiek BGZ-Wegvervoer (zie bijlage 1.2)
- Methodiek Vernet (zie bijlage 1.3)
- Methodiek arbodiensten (zie bijlage 1.4)
- Methodiek EIB (Economisch Instituut Bouwnijverheid, zie bijlage 1.5)
- IP-plus (AWO, zie bijlage 1.6)
- Methodiek Cadans (UVI, zie bijlage 1.7)
- Methodiek Prismant (instituut voor toegepast wetenschappelijk onderzoek voor de zorg, zie bijlage 1.8)
- CBS (zie bijlage 1.9)
- Kwantitatieve pilot Statistisch bestand Ziekteverzuim (BOA, CBS & SZW, zie bijlage 1.10)

### 2.1 Doelstellingen en gebruiksmogelijkheden van de systemen

Doelstellingen van statistieken, in algemene zin, kunnen worden onderscheiden in gebruiks- en informatiedoelstellingen. Gebruiksdoelstellingen geven aan welk gebruik men wil maken van de output van een statistiek. Informatiedoelstellingen geven een indeling van het type informatie dat een statistiek oplevert.

Gebruiksdoelstellingen zijn gericht op categorieën gebruikers. Voor een verzuimmonitoringsysteem in de sector WJ&K vormen in ieder geval instellingen en beleidsmakers (bijvoorbeeld van het sectorfonds Welzijn) twee verschillende gebruikerscategorieën.

Voor instellingen kunnen tenminste de volgende doelstellingen worden onderscheiden:

- Beleidsontwikkeling, beleidsondersteuning, beleidsevaluatie;
- Vergelijking van personen, organisatie-eenheden en beroepsgroepen;
- Benchmarking

(alles op instellingsniveau).

Voor beleidsbepalers kunnen (op sectorniveau) eveneens doelstellingen worden onderscheiden:

- Beschrijven van belangrijke ontwikkelingen in de sector/spiegelen aan referentiepopulatie;

- Beleidsontwikkeling/Beleidsevaluatie;
- Ontwikkeling van incentives
- Voorspellen van toekomstige ontwikkelingen/trendanalyses.

Hiermee samenhangend kunnen informatiedoelstellingen worden geformuleerd, die zijn te beschouwen als een nadere specificering van wat aan informatie nodig is om de gebruiksdoelstellingen te kunnen realiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verkrijgen van inzicht in:

1. Typen ziekteverzuimcarrières.
2. Referentiegegevens ziekteverzuim voor bedrijven/instellingen en Arbodiensten.
3. Ontwikkeling ziekteverzuim en kosten daarvan in de tijd; algemeen en naar bedrijfs- en persoonskenmerken.
4. 'Oorzaken' van ziekteverzuim (invloed bepalen van factoren na correctie voor andere factoren).
5. Verzuimrisico's naar bedrijfs-, persoons- en/of functiekenmerken.
6. Relatie ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid en reïntegratie.
7. Effecten van interventies door bedrijven/instellingen en Arbodiensten.

Om tot een geschikt verzuimmonitoringsysteem voor de sector WJ&K te komen, dient in de eerste plaats duidelijk te zijn met welk doel een verzuimmonitor moet worden ingezet in de sector. Op basis van de eerder genoemde gebruiksdoelstellingen, kunnen dan globaal twee 'richtingen' worden onderscheiden:

1. Het monitoren van ontwikkelingen inzake verzuim op sectorniveau;
2. Het faciliteren van verzuimbeleid binnen instellingen c.q. bedrijven

### **2.1.1 Het monitoren van ontwikkelingen inzake verzuim op sectorniveau**

Een groot aantal van de in het onderzoek betrokken systemen monitort het verzuim op sectorniveau:

- Methodiek van de onderwijssector (VF/BGZ)
- Methodiek EIB
- Methodiek Prismant
- Methodiek BGZ-Wegvervoer
- Methodiek Vernet

Bij deze systemen of methodieken staat voorop, het verzamelen van data waarmee een representatief beeld van het verzuim in de sector kan worden verkregen.

Bij alle systemen betreft de informatie in ieder geval het ziekteverzuimpercentage, waarbij - met uitzondering van EIB – cijfers exclusief zwangerschap en bevallingsverlof kunnen worden berekend, de meldingsfrequentie en de gemiddelde verzuimduur.

In de meeste gevallen zijn uitsplitsingen mogelijk naar duurklassen, werknemerskenmerken (leeftijd, geslacht, dienstjaren etc.), bedrijfskenmerken (grootte, organisatorisch verband etc.) en kenmerken van de arbeid van werknemers (type personeel, leidinggevend niveau, arbeidstijden etc.).

Met name bij de methodieken van BGZ-Wegvervoer, de onderwijssector en Vernet wordt beoogd op zodanige wijze uitkomsten te rapporteren dat stuurinformatie wordt geleverd voor beleidsontwikkeling. De methodieken van EIB en Prismant lijken meer bedoeld om vooral ontwikkelingen te volgen.

Ook Cadans beschikt als uitvoeringsinstelling over gegevens op sectorniveau, maar zij beschikken slechts over gegevens gebaseerd op langdurig verzuim (langer dan 13 weken) en over het ziekteverzuim van die categorieën die onder het Vangnet Ziekwet vallen (uitzendkrachten, oproepkrachten, zwangeren, ex-WAO'ers etc.). Cadans registreert in eerste plaats om de eigen taken (premieheffing en uitkeringen) goed uit te kunnen voeren en vervolgens om opdrachtgever Lisv van de benodigde statistische informatie te kunnen voorzien.

Tot slot wordt via het CBS verzuim op landelijk niveau gemonitord. Momenteel berekent het CBS voor de particuliere sector het verzuimpercentage op grond van de verzuimregistraties van bedrijven en instellingen. In de verzuimgegevens van het CBS (1999) zijn gegevens over het verzuim in de sector WJK onderdeel van gegevens over instellingen in de overige gezondheidszorg en welzijn naast apotheken, huisartspraktijken, etc. De WJK-sector is te klein om op basis van de steekproef van het CBS afzonderlijk over te rapporteren. De CBS gegevens over het verzuim in Particuliere Bedrijven moeten namelijk wel kunnen beschikken over voldoende respons uit een sector. Ook hebben ze tegelijkertijd als nadeel dat de huidige statistieken niet aansluiten bij de Standaard voor Verzuimregistratie<sup>1</sup> en dat het niet mogelijk is het verzuim te relateren aan persoonskenmerken.

Veelbelovend is daarentegen een kwantitatieve pilot die het CBS in samenwerking met de Brancheorganisatie van Arbodiensten (BOA) en het ministerie SZW heeft opgezet. In deze opzet, die – als de pilot succesvol blijkt – binnen een paar jaar gerealiseerd zou kunnen zijn, zouden de tekortkomingen van de huidige CBS-statistieken zijn verdwenen. Dat wil zeggen dat door de wijze van dataverzameling (de verzuimgegevens via arbodiensten; gegevens over werknemers en bedrijven via het CBS) een hoge dekking van de onderzoekspopulatie kan worden gerealiseerd, dat een variatie aan uitsplitsingen naar diagnoses, persoonskenmerken, bedrijfskenmerken en kenmerken van de arbeid van werknemers mogelijk wordt en dat wordt aangesloten bij de Standaard voor Verzuimregistratie.

---

<sup>1</sup> De Standaard voor Verzuimregistratie houdt in dat de verzuimgrootheden op een uniforme wijze berekend worden en dat onder meer rekening wordt gehouden met parteel verzuim en de deeltijdfactor (Projectgroep uniformering verzuimgrootheden, 1996). Hierdoor is het mogelijk het verzuim van verschillende instanties met elkaar te vergelijken.



### 2.1.2 Het faciliteren van verzuimbeleid binnen bedrijven/instellingen

Een beperkt aantal van de in het onderzoek betrokken systemen faciliteert het verzuimbeleid op bedrijfs- of instellingsniveau:

- Methodiek Arbodiensten
- Methodiek Vernet
- IP-plus
- BGZ-Wegvervoer

Met betrekking tot de methodiek van arbodiensten, dient te worden opgemerkt dat er in feite sprake is van een veelheid aan manieren van verzuimregistratie. Sommige arbodiensten beschikken alleen over de gegevens van de werknemers die hebben verzuimd (datum ziek- en herstelmelding, de zogenaamde tellergegevens) en hebben niet de beschikking over de gegevens van het volledige personeelsbestand van bedrijven/instellingen (de zogenaamde noemergegevens), waardoor bijvoorbeeld een verzuimpercentage en meldingsfrequentie niet kunnen worden berekend. Met name contractafspraken tussen organisaties en hun arbodiensten zijn van invloed op wat wel en niet wordt bijgehouden. Een belangrijk aspect in de verzuimmonitoring door arbodiensten, zoals statistische informatie over diagnoses, kan daardoor onbenut blijven (Zie ook Van Deursen e.a., 1998).

In principe zijn de meeste arbodiensten in staat om die informatie te registreren en terug te koppelen, die afzonderlijke bedrijven of instellingen wensen. Als bedrijven echter behoefte hebben aan informatie op bedrijfstakniveau kunnen arbodiensten dat niet bieden.

Vernet heeft als belangrijk voordeel dat informatie direct vanuit bedrijven en instellingen wordt betrokken. Het is dan ook een van de weinige systemen die zowel op sectorniveau als op bedrijfsniveau verzuimbeleid kan faciliteren. Vernet kan allerlei uitsplitsingen maken naar persoons- en bedrijfskenmerken en bijvoorbeeld ook verzuimkosten zichtbaar maken. In tegenstelling tot arbodiensten kan Vernet geen informatie op basis van diagnosecategorieën leveren.

IP-plus is in de eerste plaats een systeem voor integraal personeelsmanagement. Voordeel daarvan is dat gebruikers verzuimregistratie niet als een apart iets erbij hoeven te behandelen, maar dat het in een systeem gehanteerd wordt dat ze sowieso al gebruiken. IP-plus kan allerlei overzichten en uitsplitsingen leveren van verzuimgegevens, maar sluit qua definities niet aan bij de Standaard voor Verzuimregistratie. Met behulp van het systeem kan verzuim wel in verband met fysieke belasting en welzijn worden gebracht, waardoor bedrijven/instellingen gericht beleid kunnen voeren.

IP-plus kan niet op bedrijfstak of landelijk niveau het verzuim monitoren. Wel kan IP-plus als bron dienen voor systemen die op sectorniveau of landelijk het verzuim willen monitoren.

BGZ-Wegvervoer verzamelt momenteel nog gegevens via diverse bronnen. De verwachting is dat in 2001 alle gegevens direct bij werkgevers verzameld worden via een zogenaamde 'verzuimsite' op internet. Dit levert een centrale registratie voor het wegvervoer op, maar werkgevers kunnen ook 'on-line' verzuiminformatie over het eigen bedrijf en de sector terugkrijgen. Het plan is om bedrijven die op deze wijze gaan registreren een korting op het abonnement van BGZ-Wegvervoer te geven.

## 2.2 Grondslag

Als grondslag voor het monitoren van verzuim kan worden uitgegaan van de volledige populatie (alle werknemers in de sector) of van steekproeven. Om zinvolle uitsplitsingen naar bijvoorbeeld functiegroepen of werksoorten te kunnen maken, moeten steekproeven divers genoeg zijn samengesteld om als representatief betiteld te worden.

Van de in het onderzoek betrokken systemen hebben de volgende als grondslag een representatieve steekproef:

- Methodiek Vernet
- De CBS-statistiek Particuliere bedrijven (en de POLS- en EBB-enquêtes)

De volgende systemen hebben de populatie als grondslag:

- Methodiek van de onderwijssector
- Methodiek BGZ-Wegvervoer
- Methodiek EIB
- Methodiek Cadans
- Methodiek Prismant
- CBS Verzuimstatistiek Rijksoverheid
- Kwantitatieve pilot Statistisch bestand ziekteverzuim

IP-plus en de methodiek van de arbodiensten zijn op afzonderlijke bedrijven/instellingen gericht en kunnen niet als een representatieve steekproef van werknemers in de sector worden beschouwd. Door gegevens van IP-plus of Arbodiensten als bron voor een centraal peilstation te gebruiken, kan in principe alsnog een steekproef worden getrokken van de sector of zelfs door middel van weging een overzicht van de populatie worden verkregen.

In haar rapport 'Monitoring Ziekteverzuimgegevens' besteedt Van Vuuren ('99) ook aandacht aan het onderscheid naar grondslag. Zij concludeert dat populatiegegevens verzamelen via werkgevers c.q. hun administratiekantoren een vruchtbare methode is om betrouwbare informatie te krijgen, mits werkgevers over adequate personeelsinformatiesystemen kunnen beschikken. Populatiegegevens verzamelen via arbodiensten is op dit moment niet vruchtbaar, vanwege het gebrek aan uniformiteit in de systemen van arbodiensten en de te geringe betrouwbaarheid van de registratie. Steekproefgegevens verzamelen via een selectie van arbodiensten met betrouwbare

systemen, kan weer wel vruchtbaar zijn. Ook de mogelijkheden om steekproefgegevens te verzamelen via werkgevers, kunnen vruchtbaar zijn.

Uit het onderzoek van Van Vuuren blijkt tevens dat 21% van de geïnterviewden (deskundigen bij werknemers- en werkgeversorganisaties, arbodiensten en onderzoeksinstituten) verzuiminformatie wenst op basis van populatiegegevens, 65% wenst informatie op basis van steekproefgegevens.

Voor het verwezenlijken van doelstellingen in het kader van verzuimmonitoring (zie paragraaf 2.1), kunnen zowel populatiegegevens als steekproefgegevens worden gebruikt. Welke grondslag uiteindelijk het meest geschikt is, zal vooral worden bepaald door de praktische mogelijkheden om voldoende gegevens te verzamelen en door de randvoorwaarden die deze mogelijkheden mede bepalen.

### 2.3 Conclusies stap A

Verzuimmonitorsystemen kunnen grofweg worden ingedeeld langs twee assen:

- Gebruiksrichting (sectorniveau/instellingsniveau/beide niveaus)
- Grondslag (populatie/steekproef)

De tien beschreven systemen kunnen dan als volgt worden ingedeeld:

Gebruik/Grondslag	Populatie	Steekproef
Sectorniveau	<ul style="list-style-type: none"><li>• BGZ-Wegvervoer</li><li>• Methodiek van de onderwijssector</li><li>• Methodiek EIB</li><li>• Methodiek Prismant</li><li>• Kwantitatieve pilot</li><li>• Methodiek Cadans</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Methodiek Vernet</li><li>• CBS</li></ul>
Instellingsniveau	<ul style="list-style-type: none"><li>• BGZ-Wegvervoer</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Methodiek Arbodiensten</li><li>• Methodiek Vernet</li><li>• IP-plus</li></ul>
Beide niveaus	<ul style="list-style-type: none"><li>• BGZ-Wegvervoer</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Methodiek Vernet</li></ul>

### **3. Stap B: Randvoorwaarden voor implementatie en systeemkeuze**

#### **3.1 Randvoorwaarden voor implementatie**

Om een systeem voor verzuimmonitoring succesvol te kunnen implementeren, moet rekening worden gehouden met enerzijds eisen die een systeem aan de gebruikers stelt en anderzijds eisen die de gebruikers aan het systeem stellen.

Verreweg de belangrijkste eis die systemen aan gebruikers stellen is dat werkgevers verzuimgegevens op een bruikbare manier aanleveren. Deze eis kan worden doorvertaald naar randvoorwaarden als:

- Werkgevers moeten gedisciplineerd hun verzuim registreren en doorgeven (hetgeen impliceert dat werkgevers voldoende 'capaciteit' hiervoor beschikbaar moeten hebben of stellen);
- Werkgevers moeten beschikken over een geautomatiseerd personeelsinformatiesysteem en modem.

In diverse onderzoeken is aandacht besteed aan de eisen die gebruikers stellen aan systemen voor verzuimregistratie en verzuimmonitoring. Het lijkt gebruikers vooral te gaan om voorwaarden waaraan systemen moeten voldoen, wil implementatie überhaupt zinvol zijn. Uit diverse geraadpleegde bronnen komen de volgende randvoorwaarden naar voren:

- Rapportages op sectorniveau moeten zijn gebaseerd op betrouwbare (en volledige) registratie;
- Systemen moeten werken volgens de Standaard voor Verzuimregistratie;
- Informatie moet beschikbaar zijn op geaggregeerd niveau, d.w.z. in de vorm van landelijke cijfers, cijfers per bedrijfstak, bedrijfsklasse, risicogroep etc.);
- Cijfers moeten uitwisselbaar zijn met CBS-gegevens;
- Rapportages (verzuimoverzichten en trendrapportages) moeten periodiek en snel beschikbaar zijn;
- Cijfers moeten tegen geringe kosten beschikbaar zijn;
- Registratie mag slechts een geringe administratieve last opleveren;
- Privacy van werknemers en bedrijven moet worden gewaarborgd.

Veel van deze voorwaarden zijn gedestilleerd uit onderzoek onder arbodiensten, uitvoeringsinstellingen, koepelorganisaties, onderzoeksinstellingen etc. (o.a. Van Vuuren, 1999). Om een inschatting te kunnen maken van hoe individuele werkgevers tegenover deze randvoorwaarden staan en van de mogelijkheden die zij zien voor implementatie van een verzuimmonitoring systeem, zijn in totaal 12 instellingen in de sector WJ&K telefonisch benaderd.

Omdat de grootte van instellingen in de sector sterk kan verschillen, is hier bij het benaderen van instellingen rekening mee gehouden:

- 3 instellingen met < 10 medewerkers;

- 3 instellingen met 10 – 25 medewerkers;
- 3 instellingen met 26 – 50 medewerkers;
- 3 instellingen met 51 – 100 medewerkers.

Daarbij is ervan uitgegaan dat instellingen groter dan 100 medewerkers minder implementatieproblemen zullen hebben, zij zijn niet benaderd in deze telefonische enquête. De vragenlijst waarmee de instellingen zijn benaderd en de verslagen zijn opgenomen in bijlage 2.

Uit de interviews blijkt dat alle instellingen in de eerste plaats belang hechten aan en geïnteresseerd zijn in goede verzuiminformatie over de eigen instelling. Men is overigens niet ontevreden over de huidige informatie van arbodiensten als men die krijgt. De kleine instellingen (met minder dan 26 werknemers) zitten zo dicht op de medewerkers dat ze het verzuim en de oorzaken vaak redelijk in beeld denken te hebben. Niettemin zouden overzichten en trendinformatie volgens de instellingen nuttige aanvullingen kunnen bieden.

Landelijke sectorcijfers ziet men nu vaak jaarlijks via het VOG. Men beschouwt over het algemeen deze cijfers als interessante informatie om de eigen cijfers mee te vergelijken, maar verder gaat de interesse niet. Toch zijn de meeste instellingen wel bereid om voor informatie op sectorniveau te betalen. Een enkele instelling vindt dat verzuimcijfers op sectorniveau kosteloos beschikbaar moeten worden gesteld.

De kosten moeten wel acceptabel zijn. De tarieven van Vernet worden bijvoorbeeld als acceptabel gezien. Alleen de kleinste instellingen (met minder dan 10 werknemers) zien het nut van een dergelijke investering niet zitten.

De vraag is of instellingen veel met landelijke (en eventueel regionale) verzuimcijfers kunnen of zullen doen. De cijfers zouden moeten worden aangewend voor beleid, maar de meeste responderende instellingen reageren sterk ad hoc op voorkomende ziektegevallen of hebben vooral de verzuimbegeleiding gestructureerd via protocollen. Slechts in een uitzonderlijk geval wordt een systematisch beleid gevoerd met management-reviews en bijsturingen.

Wat de randvoorwaarden betreft die uit eerdere onderzoeken zijn afgeleid, kan worden gesteld dat de geïnterviewde instellingen in de sector WJ&K:

- Nauwelijks bijzondere eisen stellen aan rapportages op sectorniveau; slechts een enkele instelling geeft aan het belangrijk te vinden dat er uitsplitsingen zijn naar functiegroepen en werktypen;
- Via monitoringssystemen cijfers moeten kunnen verkrijgen die vergelijkbaar zijn met de Standaard voor Verzuimregistratie;
- Periodiek rapportages en overzichten wensen (bij voorkeur op ieder gewenst moment);
- Geringe kosten voor het beschikbaar stellen van verzuiminformatie over het algemeen acceptabel vinden, maar regelmatig ook een tegemoetkoming of vergoeding vanuit de sector verwachten;
- Afhankelijk van de grootte meer of minder moeite hebben met een eventuele uitbreiding van de administratieve last; Instellingen met minder dan 26 werknemers

mers, zonder personeelsfunctionarissen zien op dit punt vaak grote bezwaren; Grotere instellingen hebben hier minder problemen mee.

- Vinden dat de privacy steeds moet zijn gewaarborgd.

Met name de kleine instellingen hebben problemen om aan de randvoorwaarden te voldoen die monitoringsystemen aan hun gebruikers stellen.

Kortdurend verzuim wordt soms bewust niet geregistreerd en bij veel andere instellingen wordt erkend dat het ziek- en herstelmelden en de registratie daarvan niet waterdicht gebeuren. Geautomatiseerde PI-systemen ontbreken bij de instellingen met minder dan 10 werknemers vaak helemaal. Soms is er een eigen fabrikaat in bijvoorbeeld Excel. Als men al bereid is om op een PI-systeem over te gaan, dan is vaak het probleem dat er niet consequent en tijdig geregistreerd kan worden wegens gebrek aan capaciteit.

### **3.2 Hoe passen systemen in randvoorwaarden**

Als belangrijkste randvoorwaarden komen naar voren:

1. De privacy moet worden gegarandeerd;
2. Het monitoringsysteem moet in ieder geval informatie op bedrijfsniveau opleveren (eis van individuele instellingen);
3. De verzuiminformatie moet betrouwbaar en volledig zijn (eis op sectorniveau);
4. Het systeem moet goedkoop (zo niet kosteloos) zijn en mag niet tot extra administratieve last leiden;
5. De rapportages moeten periodiek beschikbaar zijn, voor individuele instellingen zelfs op ieder gewenst moment.

#### **Ad 1. Privacy**

Privacy is als randvoorwaarde niet onderscheidend voor de verschillende systemen. Hoewel hier in het onderzoek geen verdere onderzoek naar is verricht, houden alle methodieken en systemen rekening met de privacy van werknemers. Afhankelijk van de bewerkingen die worden uitgevoerd is de Wet Persoonsregistratie van toepassing. In voorkomende gevallen wordt daar rekening mee gehouden.

#### **A 2. Informatie op bedrijfsniveau**

In feite leveren slechts vier van de in het onderzoek betrokken systemen verzuiminformatie op bedrijfsniveau:

- Methodiek Arbodiensten;
- Methodiek Vernet;
- IP-plus;
- BGZ-Wegvervoer.

Indien het de bedoeling is dat een verzuimmonitor voor de sector (ook) informatie op bedrijfsniveau oplevert, kunnen deze systemen als een mogelijke selectie worden gezien.

### **Ad 3. Betrouwbaarheid**

Betrouwbaarheid van een monitoringsysteem wordt in de eerste plaats bepaald door de betrouwbaarheid van de registratie door werkgevers en hun arbodiensten. Dit is een teer punt voor alle methodieken, maar in het bijzonder voor de gegevens van de arbodiensten. Lang niet alle arbodiensten beschikken immers over gegevens over de werkzame populatie bij de bedrijven, waardoor zij niet in staat zijn gegevens als het verzuimpercentage en meldingsfrequentie te leveren.

Het direct verzamelen van verzuimgegevens (met name de basisgegevens als datum ziekmelding, datum herstelmelding, deeltijdfactor, partieel verzuim e.d.) bij werkgevers of hun administratiekantoor met behulp van een geautomatiseerd systeem heeft de voorkeur. Vragenlijstonderzoek of het mondeling bevragen levert minder betrouwbare gegevens op.

In de tweede plaats is betrouwbaarheid van bijvoorbeeld uitsplitsingen naar persoons- en bedrijfskenmerken op sectorniveau afhankelijk van de respons en het aantal deelnemers uit de sector. Aanbieders van monitoringsystemen moeten kunnen aangeven hoe (onder welke condities) zij op sectorniveau representatieve uitsplitsingen kunnen maken. De methodiek van de arbodiensten en IP-plus kunnen op zich geen gegevens op sectorniveau leveren.

### **Ad 4. Kosten en administratieve last**

Van de kosten van de meeste systemen is weinig bekend. Bekend is dat BGZ-wegvervoer de kosten van de verzuimregistratie doorberekent als onderdeel van het abonnement dat aangesloten bedrijven hebben.

Bekend is ook dat een groot deel van de instellingen in de sector WJ&K in principe bereid is om het tarief van Vernet te betalen. Tegelijkertijd is duidelijk dat in de sector de kleinste instellingen vaak niet willen betalen voor een verzuimmonitor voor de sector.

Het investeren van tijd en menskracht om op instellingsniveau verzuim te kunnen registreren is een probleem. Hoe eenvoudiger de registratie hoe wenselijker. Vernet lijkt op dit punt minder geschikt; het programma is vrij bewerkelijk en een helpdesk noodzakelijk. Het registreren via een 'verzuimsite' zoals BGZ-wegvervoer dat aan het opzetten is, of met behulp van een eenvoudig programma dat onderdeel is van een personeelsmanagementsysteem zijn mogelijkheden om de 'administratieve last' op instellingsniveau te beperken. In hoeverre daarmee echt tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van instellingen is onduidelijk.

### **Ad. 5 Beschikbaarheid rapportages**

In principe kunnen alle monitoringsystemen jaarlijks rapportages leveren. Op instellingsniveau wil men echter veel vaker van rapportages gebruik kunnen maken. Systemen die op elk gewenst moment informatie kunnen leveren, zoals IP-plus en de methodiek van BGZ-wegvervoer verdienen in dit opzicht de voorkeur, maar ook kwartaalrapportages kunnen in dit opzicht relevant zijn.

### 3.3 Conclusies stap B

Samenvattend (concluderend) kan worden gesteld dat:

- Instellingen in de eerste plaats behoefte hebben aan goede verzuiminformatie over de eigen instelling en de eigen medewerkers;
- Instellingen, met name de kleinere, moeite zullen hebben om (betrouwbare) verzuimgegevens aan te leveren voor een verzuimmonitor;
- Informatie op sectorniveau van beperkte invloed zal zijn op het verzuimbeleid dat in instellingen wordt gevoerd.

De methodieken die het beste lijken aan te sluiten bij de verzamelde randvoorwaarden zijn de methodiek Vernet (steekproef) en de methodiek BGZ-Wegvervoer (populatie). De methodiek van BGZ-Wegvervoer geeft bovendien informatie over oorzaken van verzuim en koppelt deze aan arbogegevens. Vernet heeft als voordeel dat het systeem al bekend is bij een groep instellingen in de sector WJ&K, omdat daar bijvoorbeeld ook personeel uit de geestelijke gezondheidszorg werkt, een sector waar de methodiek Vernet ook wordt gebruikt. Van de wijze van registratie via een verzuimsite zoals BGZ-Wegvervoer dat toepast, zijn helaas nog geen praktische consequenties bekend. Duidelijk is wel dat juist het gebruiksgemak van groot belang is voor de bereidheid van instellingen voor deelname aan een verzuimmonitor.

Gegeven het feit dat niet de hele sector behoefte heeft aan of de mogelijkheden om informatie te leveren voor een monitoringsysteem, ligt het werken met een steekproef voor de hand. Dit kan in ieder geval de eerste jaren voldoende informatie bieden voor de grote lijnen van het verzuimbeleid van de sector.

Over een paar jaar biedt het kwantitatieve statistische bestand ziekteverzuim (CBS, BOA, SZW) – indien de pilot succesvol blijkt – een uitstekende mogelijkheid om betrouwbare populatiegegevens te verkrijgen op sectorniveau. In deze methodiek worden gegevens van arbodiensten en CBS gecombineerd en lijkt er niet of nauwelijks sprake te zijn van een toename aan administratieve taken.

Een methodiek als IP-plus heeft veel te bieden voor individuele instellingen die op zoek zijn naar een systeem voor integraal personeelsmanagement. Een nadeel is alleen dat het IP-plus (nog) niet leidt tot vergelijkbare verzuimgegevens.

Tegelijkertijd kan men gaan werken aan het stimuleren van het verzuimbeleid bij instellingen, door instellingen de mogelijkheid te bieden om gebruik te maken van een geschikt systeem voor het monitoren van het eigen verzuim.



## 4. Stap C: Doelen van verzuimmonitor WJ&K

### 4.1 Mogelijke doelstellingen

Uit de beschrijving van de verschillende monitorsystemen blijkt dat men met de doelstellingen en gebruiksmogelijkheden van verzuimmonitoring, globaal gezien, twee kanten op kan:

1. Het monitoren van ontwikkelingen inzake verzuim op sectorniveau;
2. Het faciliteren van verzuimbeleid binnen instellingen c.q. bedrijven.

In hoeverre bij deze mogelijkheden wordt aangesloten verschilt sterk per systeem of methodiek voor verzuimmonitoring. Een keuze voor één van de twee gebruiksmogelijkheden of juist voor een combinatie bepaalt welk soort systeem geschikt is. De eerste vraag die in het kader van de besluitvorming dient te worden beantwoord is: *Moet een verzuimmonitor voor de sector WJ&K gebruiksmogelijkheden bieden op sectorniveau en/of op bedrijfsniveau?*

Bij het beantwoorden van deze vraag passen de volgende overwegingen:

- Instellingen wensen op de eerste plaats goede verzuiminformatie over de eigen instelling
- Op sectorniveau en op instellingsniveau wordt belang gehecht aan regionale en landelijke verzuiminformatie over de sector. De waarde van deze informatie voor instellingen blijft vooral beperkt tot referentiemateriaal voor de eigen cijfers; als gerichte stuurinformatie voor het eigen verzuimbeleid is het van geringe betekenis omdat het beleid vaak nog in een ad hoc fase verkeert.

### 4.2 Doelen Stuurgroep AVR

In werkconferentie I (zie verder bijlage 4) is langdurig stilgestaan bij de doelstellingen die de leden van de Stuurgroep AVR met de verzuimmonitor nastreven. De doelstellingen waarover overeenstemming bestaat betreffen:

- Kleine en grote instellingen helpen om verzuiminformatie te genereren zodat zij hun beleid kunnen verbeteren.
- Beleidsinformatie (representatief voor het totale veld) ten bate van overheid/politiek om aan te tonen dat inspanningen al dan niet effect hebben gehad (subsidie) → vereist:
  - nulmeting verzuim
  - nameting
  - beschrijving inspanningen
- Informatie voor beleidsmaatregelen → vereist:
  - nulmeting verzuim, beleid, determinanten
  - nameting(en).

Als vervolgens de mogelijkheden van de verzuimmonitorsystemen worden geconfronteerd met de doelstellingen, wordt duidelijk dat een Verzuimmonitor WJ&K wellicht niet de aangewezen weg is om tot deze doelen te komen.

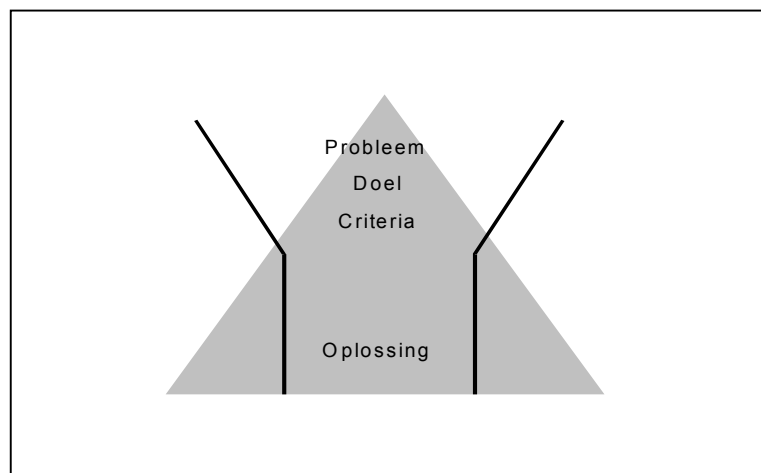
## 5. Stap D: Onderliggende probleemvelden

Hoewel een aantal verzuimmonitorsystemen – eventueel in combinatie – mogelijkheden bieden voor het verkrijgen van waardevolle verzuiminformatie voor de sectoren WJ&K, blijft de vraag bestaan of daarmee het meest adequate antwoord is gevonden op de doelstellingen van de stuurgroep AVR.

De onderliggende vraag is: *Voor welk probleem moet de verzuimmonitor een oplossing bieden?*

Ter voorbereiding op werkconferentie II hebben TNO Arbeid en de opdrachtgever zich over deze vraag gebogen. Volgens het model van de ‘managementtrechter’ en de ‘conflictpiramide’, is achtereenvolgens gekeken naar:

- a. Wat is het probleem?
- b. Wat is het doel / Wat willen we bereiken?
- c. Aan welke criteria moeten oplossingen voldoen?
- d. Wat zijn mogelijke oplossingen?



Managementtrechter en Conflictpiramide

Doorgaans bestaat de meeste consensus over problemen en de minste consensus over oplossingen. Het is van belang de vier vragen in de juiste volgorde en in samenhang te beantwoorden. Omdat de verzuimmonitor een ‘oplossing’ is, moet deze in feite eerst worden losgelaten om goed naar de onderliggende probleemvelden te kunnen kijken.

In het voorbereidend overleg worden aanvankelijk drie probleemvelden gedefinieerd. Tevens wordt geconstateerd dat daarbij in ieder geval twee ‘probleemhouders’ kunnen worden onderscheiden: WJK-instellingen en het sectorfonds.

### **Conclusies stap D**

Aanscherping van deze uitkomsten in werkconferentie II met de Stuurgroep AVR, levert uiteindelijk een derde ‘probleemhouder’ op (de Stuurgroep AVR) en de volgende vijf probleemvelden:

- I. Onvoldoende zicht (periodiek) op verschillen in verzuimdeterminanten-verzuimbeleid-verzuimeffect(mat)en<sup>2</sup> in de sector WJK en haar werksoorten.
- II. Onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. beleidsmakers/sociale partners.
- III. Onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. overheid en politiek.
- IV. Instellingen hebben onvoldoende zicht op referentie-gegevens verzuimeffect(mat)en.
- V. Hoog verzuim/WAO-intrede met allerlei gevolgen voor WJK-instellingen.

Per probleemveld is vervolgens gekeken naar het doel, de criteria en mogelijke oplossingen (zie bijlage 5).

In hoofdstuk 6 kijken we verder naar de betekenis van de uitkomsten en naar de vraag of een verzuimmonitor uitkomst biedt voor de vijf vastgestelde probleemvelden.

---

<sup>2</sup> Met verzuimeffecten wordt hier verzuimeffectmaten bedoeld: verzuimpercentage, verzuimfrequentie, verzuimduurindeling in klassen, diagnose-categorieën etc.

## 6. Stap E: Heroverweging

In hoofdstuk 3 is vastgesteld dat twee van de tien in het onderzoek betrokken verzuimmonitoringsystemen tot op zekere hoogte in staat zijn om doelstellingen op instellingsniveau én op sectorniveau te realiseren.

Zondermeer toepasbaar zijn deze systemen echter niet, onder andere omdat de automatiseringsgraad in de sector vooralsnog niet toereikend is.

Bovendien zou een verzuimmonitor niet het antwoord op één probleemveld moeten geven, maar – zo is in hoofdstuk 5 vastgesteld – op vijf probleemvelden.

In werkconferentie II, en daaropvolgend, zijn voor alle vijf de probleemvelden afzonderlijk doelen, criteria en mogelijke oplossingen vastgesteld (zie bijlage 5). Hierbij kan worden geconstateerd dat voor géén van de door de stuurgroepleden naar voren gebrachte probleemvelden een verzuimmonitor de meest voor-de-hand-iggende oplossing is. Over de probleemvelden en mogelijke oplossingsrichtingen is het volgende geconcludeerd:

I. Onvoldoende zicht (periodiek) op verschillen in verzuimdeterminanten-verzuimbeleid-verzuimeffect(mat)en in de sector WJK en haar werksoorten kan worden ondervangen door bijvoorbeeld brancherapportages kenniscentrum, de tweejaarlijkse OSA-rapportages standaardiseren of een onderzoeksopdracht 1x/4 jaar verlenen (bestaande info ± steekproeven). Aanvullend kan eventueel steekproefonderzoek worden verricht.

II. Onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. beleidsmakers/sociale partners kan ondervangen worden door middel van gerichte evaluatie-onderzoeken, door evaluatieve vragen op te nemen in formulieren subsidieregeling, of door een evaluatie-component in opdrachten op te nemen.

III. Onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. overheid en politiek kan worden ingevuld via : Per CAWJ-ambitie plan van aanpak opstellen en uitvoeren met doelstellingen, resultaten en effecten (op basis van de informatie bij I en II).

IV. Dat instellingen onvoldoende zicht hebben op referentie-gegevens verzuimeffect(mat)en kan ondervangen worden door een jaarlijkse samenvatting van bestaande bronnen in vorm van opdracht (zowel nationaal, als zorg en welzijn, als WJK specifiek), óf door een peilstation op te zetten in de sector WJK én door publicatie van de resultaten in krant en website SAZW<sup>3</sup> óf alle resultaten toe te sturen aan alle lidinstellingen.

V. Hoog verzuim/WAO-intrede met allerlei gevolgen voor WJK-instellingen is wel het lastigste probleemveld met de breedste waaier van mogelijke maatregelen. In feite gaat het hele bestedingsplan Sectorfondsen daarover. Mogelijkheden voor verbetering van het onderdeel verzuiminformatie zijn: peilstation opzetten in de sector WJK, centrale afspraken maken met arbodiensten, instellingen wijzen op mogelijkheden verbetering verzuimregistratie arbodienst, koopwijzer ontwikkelen voor

---

<sup>3</sup> Stichting Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn

stand-alone verzuimregistratiesystemen, cursus verzuimregistratie & verzuimanalyse, presentatie verzuiminformatie ontwikkelen en implementeren

### **Conclusies stap E**

In feite beschikken de sectoren WJ&K al over een aantal informatiemogelijkheden, zoals de OSA-rapportages, die een goede basis kunnen bieden voor het verschaffen van inzicht in het verzuim. Dit geldt zeker voor informatie op sectorniveau.

Tegelijkertijd is duidelijk dat het de CAWJ partijen niet uitsluitend gaat om het vaststellen van de effect(ma)ten, maar ook om het monitoren van verzuimbeleid en de impact van beleidsinspanningen. Het koppelen van evaluaties aan beleidsinspanningen gebeurt tot dusver niet systematisch. Oplossingen voor het monitoren van beleidsinspanningen lijken daarom vooral te moeten worden gezocht in de richting van het systematisch inbouwen van evaluaties. De informatie die dit oplevert, kan vervolgens worden benut voor het verantwoorden van beleidsplannen en rapportages richting overheid.

Voor het beïnvloeden van het verzuim en de WAO-instroom op instellingsniveau, valt van de onderzochte verzuimmonitoringsystemen niet veel 'toegevoegde waarde' te verwachten. Grotere instellingen beschikken vaak al over goede mogelijkheden om aan stuurinformatie te komen. Voor kleinere instellingen is het maar de vraag of er ruimte is om beleidsmatig iets met stuurinformatie te doen, indien deze wordt verkregen. Om het verzuim op instellingsniveau daadwerkelijk te kunnen beïnvloeden, zijn op centraal niveau gerichte acties nodig. Daarbij zou vooral moeten worden gezocht naar mogelijkheden voor goede afspraken met arbodiensten en naar mogelijkheden voor het faciliteren en prikkelen van instellingen om de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van verzuim(registratie) zelf te kunnen oppakken.

Vastgesteld kan worden dat ten aanzien van de vijf vastgestelde probleemvelden andere oplossingen meer voor de hand liggen dan het implementeren van een verzuimmonitoringsstelsel. Zeker ook gegeven het feit dat vanuit de arbodiensten (BOA), CBS en SZW hard wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een algemeen landelijk monitoringsstelsel.

Uiteraard neemt dit niet weg dat vanuit het sectorfonds het monitoren van verzuim op instellingsniveau, met behulp van bepaalde verzuimmonitoringsystemen, kan worden gestimuleerd. Daarbij gaat het voor een belangrijk deel om de eigen verantwoordelijkheid van de instellingen. Het sectorfonds kan hier in de rol van subsidieverlener op inspelen.

## **7. Actiepunten stuurgroep AVR**

Op korte termijn (vóór de zomer) dient de stuurgroep de volgende actiepunten uit te voeren:

1. verkennen mogelijkheden verzamelen verzuiminformatie (verzuim-determinanten-verzuimbeleid-verzuimeffect(mat)en in de sector WJK en haar werksoorten) in branche-rapportages kenniscentrum en in OSA-rapportages
2. besluitvorming over verzamelwijze verzuiminformatie
3. verankeren doelstellingen/resultaten/effecten in planningscycli (de 4-jarige MBK-cyclus én de jaarlijkse CAWJ-cyclus van Jaarplan, Bestedingsplan en Jaarverslag)
4. besluitvorming over evaluatie-methode (per project, aparte opdracht etc.) en vervolgens besluit uitvoeren
5. besluitvorming over en uitvoering van besluit over verspreiding verzuiminformatie (bij 2. verzameld) als referentiegegevens voor instellingen
6. besluitvorming over rol en functie stuurgroep AVR ten aanzien van verbeteren verzuiminformatie op instellingsniveau.

## **Bijlage 1: Overzicht verzuimmonitoringsystemen**

- Methodiek van de onderwijssector (VF/BGZ, zie bijlage 1.1)
- Methodiek BGZ-Wegvervoer (zie bijlage 1.2)
- Methodiek Vernet (zie bijlage 1.3)
- Methodiek arbodiensten (zie bijlage 1.4)
- Methodiek EIB (Economisch Instituut Bouwnijverheid, zie bijlage 1.5)
- IP-plus (AWO, zie bijlage 1.6)
- Methodiek Cadans (UVI, zie bijlage 1.7)
- Methodiek Prismant (instituut voor toegepast wetenschappelijk onderzoek voor de zorg, zie bijlage 1.8)
- CBS (zie bijlage 1.9)
- Kwantitatieve pilot Statistisch bestand Ziekteverzuim (BOA, CBS & SZW, zie bijlage 1.10)



## 1.1 Methodiek van de onderwijssector (VF/PF)

Algemeen:	<p>De Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg Onderwijs (VF/BGZ) en OCW laten jaarlijks onderzoek verrichten naar het (ziekte)verzuim in het onderwijs. Over 1999 is dit onderzoek uitgevoerd door Regioplan.</p> <p><i>(Daarnaast sturen onderwijsinstellingen halfjaarlijks hun zelf bijgehouden verzuimcijfers, middels een formulier, naar het Vervangingsfonds. Deze gegevens zijn minder betrouwbaar en niet conform de Standaard Verzuimregistratie).</i></p>
Doelstelling:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Voorzien in statistische informatie over het (ziekte)verzuim van onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel, t.b.v. basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.</li><li>• Inzicht bij OCW en VF/BGZ in de ontwikkeling van het verzuim en daarmee informatie over kostenontwikkeling en beroepskwaliteit (van belang voor rapportage aan Tweede Kamer).</li><li>• Een beleidsondersteunend instrument voor VF/BGZ: handvatten voor beleid t.a.v. het terugdringen van verzuim en inzicht in de vervangingsbehoefte.</li><li>• Dataverzameling ten behoeve van de CBS-verzuimstatistiek en de overheidsstatistiek</li></ul>
Grondslag:	<p>Voorheen steekproef, over 1999 voor het eerst populatiegegevens.</p>
Vorm/inhoud:	<p>Gegevens worden verzameld over ziekteverzuimpercentage exclusief zwangerschap<sup>4</sup>, meldingsfrequentie en gemiddelde verzuimduur.</p> <p>De gegevens hebben betrekking op het reguliere, vaste personeel. Er wordt rekening gehouden met partieel verzuim en de deeltijdfactor.</p> <p>Uitsplitsingen worden gemaakt naar werknemerkenmerken (leeftijd, geslacht), kenmerken van de school</p>

---

<sup>4</sup> Als in dit stuk wordt gesproken van verzuimpercentage in- of exclusief zwangerschap, dan impliceert 'zwangerschap' ook steeds het bevallingsverlof.

---

	(onderwijssoort, schoolgrootte, denominatie etc.), kenmerken van de arbeid van de werknemer (o.a. leidinggevend niveau, functieniveau, aanstellingsomvang) en verstedelijkingsgraad.
Werkwijze:	Gegevens worden op werknemersniveau verzameld. Belangrijkste bron is de verzuimregistratie in het salarissysteem van het onderwijs. Deze gegevens werden altijd ‘geschoond’ ten behoeve van de betrouwbaarheid. Over 1999 heeft men niet echt geschoond, maar een correctie uitgevoerd op basis van de invloed van schoningen in voorgaande jaren. Daarnaast worden aanvullende gegevens verzameld over de achtergronden van het verzuim d.m.v. een docentenpanel.
Randvoorwaarden Implementatie:	Loonadministraties moeten een betrouwbaar beeld van het ziekteverzuim van werknemers hebben (loonadministratiekantoren werkzaam voor bedrijven waar het ziekteverzuim niet volledig wordt doorbetaald, hebben een betrouwbaar inzicht, omdat verzuimgegevens dan nodig zijn om het juiste salaris te bepalen). Centraal beheer van door werkgever verstrekte verzuimgegevens door een onafhankelijke partij (overheidsinstantie of instantie met een paritair samengesteld bestuur).
Voordelen:	Sluit aan bij de Standaard voor Verzuimregistratie
Nadelen:	De primaire bestanden kunnen niet ter beschikking worden gesteld aan derden voor onderzoek.
Rapportagemogelijkheden:	Jaarlijks vinden rapportages over deze onderzoeken plaats

## 1.2 Methodiek BGZ-Wegvervoer

Algemeen:	<p>Het Wegvervoer Informatie Systeem (WIS) is een geautomatiseerd gegevensverwerkend systeem waarin ten behoeve van BGZ Wegvervoer gegevens over arbozorg in het wegvervoer worden opgeslagen en gebruikt. WIS bevat bedrijfs- en persoonsgegevens. Op basis van deze gegevens vindt structureel onderzoek plaats, dat wil zeggen statistische ver- en bewerking van gegevens die onder strikte privacyregels worden verzameld. Ook wordt longitudinaal onderzoek verricht. Zowel op bedrijfs- als brancheniveau kunnen vergelijkingen worden gemaakt. Op dit moment wordt een “verzuimsite” ontwikkeld, die moet worden gekoppeld aan WIS, zodat vergelijkbaar onderzoek zal kunnen plaatsvinden met betrekking tot verzuimgegevens.</p>
Doelstelling:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Voorzien in statistische informatie over het ziekteverzuim ten behoeve van het wegvervoer (beleidsontwikkeling, onderzoek en kwaliteitsbewaking)</li><li>• Informatieve basis bieden voor (persoons)gerichte activiteiten ter verbetering van arbeidsomstandigheden en vermindering van verzuim</li></ul>
Grondslag:	Populatie
Vorm/inhoud:	<p>Met de in ontwikkeling zijnde “verzuimsite” wordt beoogd: Ziekteverzuimpercentage in- en exclusief zwangerschap, verzuimfrequentie, gemiddelde ziekte-duur</p> <p>Uitsplitsingen worden gemaakt naar duurklassen van het verzuim, werknemerskenmerken (leeftijd, geslacht, woonplaats, aantal dienstjaren en arbeidsverleden), bedrijfskenmerken (grootte, organisatorisch verband, aansluiting bij werkgeversorganisatie, uvi, arbodienst, samenstelling van het pakket van de arbodienst en verzekering van loondoorbetaling), kenmerken van de arbeid van de werknemer (leidinggevend niveau, indicaties arbeidsinhoud, type personeel, wekelijkse arbeidsduur, fysische arbeidsomstandigheden, arbeidstijden, type flexibel contract).</p>

	<p>WIS bevat persoonsgegevens in de zin van de Wet persoonsregistraties en valt daarmee onder de Wet persoonsregistraties (WPR). Daarnaast bevat WIS bedrijfsgegevens, die door de reglementering van het WIS op dezelfde of een gelijkwaardige wijze worden beschermd.</p> <p>Naast verzuimgegevens worden arbogegevens verzameld:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Bedrijfs- en werkplekgerichte activiteiten</li><li>• Functiegerichte activiteiten</li><li>• Bedrijfstakinggerichte activiteiten</li></ul>
Werkwijze:	<p>Gegevens worden verzameld bij bedrijven en individuele werknemers enerzijds en bij Arbodiensten en uvi's anderzijds. Ziek- en herstelmeldingen worden nu nog handmatig verzameld en deels via het geautomatiseerde systeem van Arbo Unie. Met de "verzuimsite" krijgt BGZ Wegvervoer direct de gegevens van de bedrijven binnen, via on-line registratie. Bedrijven kunnen dan ook on-line overzichten krijgen van hun bedrijf (naar verwachting moet dit systeem in 2001 operationeel zijn).</p> <p>Alle werknemers in het wegvervoer worden betrokken. Ten behoeve van longitudinaal onderzoek worden activiteiten en/of personen gevolgd door middel van het soft-nummer en/of het activiteitennummer.</p>
Randvoorwaarden Implementatie:	<p>BGZ Wegvervoer heeft, in verband met de WPR, moeten aantonen dat de WIS-registratie noodzakelijk is voor het uitvoeren van haar taken<sup>5</sup></p>
Voordelen:	<p>Het WIS bevat ook informatie over het arbobeleid in de sector, waardoor er meer stuurinformatie is voor preventief beleid.</p> <p>Plan: Bedrijven die via de verzuimsite registreren, krijgen een korting op hun abonnement bij BGZ Wegvervoer.</p>
Nadelen:	<p>Hoewel het melden in het nieuwe systeem directer plaatsvindt, is vooralsnog niet duidelijk of gegevens van arbodiensten en werkgevers worden 'geschoond' op betrouwbaarheid.</p>

---

<sup>5</sup> BGZ Wegvervoer baseert noodzakelijkheid op artikel 39B van de CAO Wegvervoer en op haar taken ten behoeve van adequate uitvoering van Arboret, Wulb en Pemba.

Rapportagemogelijkheden: BGZ Wegvervoer is, afhankelijk van de mate waarin ze daar ook zelf belang bij hebben, bereid om ziekteverzuimgegevens aan derden beschikbaar te stellen ten behoeve van onderzoek op primaire databestanden

### 1.3 Methodiek Vernet

Algemeen:	Vernet is een particulier onderzoeksbureau, dat het verzuim registreert van ongeveer de helft van het totaal aantal verzorgingsinstellingen in Nederland (Pool & Tessel, 1998). Ook registreert Vernet het verzuim in thuiszorginstellingen, ziekenhuizen en instellingen voor gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg.
Doelstelling:	Voorzien in statistische en administratieve verzuiminformatie op grond waarvan instellingen hun verzuimbeleid kunnen ontwikkelen c.q. bijstellen.
Grondslag:	Steekproef
Vorm/inhoud:	Ziekteverzuimpercentage, verzuimfrequentie, duurklassen. Uitsplitsingen worden gemaakt naar werknemerskenmerken (leeftijd, geslacht), bedrijfskenmerken (grootte, regio) en kenmerken van de arbeid van de werknemer (afdeling, beroep (volgens CAO en personeelsinformatiesysteem). Ook verzuimkosten en kosten WAO worden berekend aan de hand van het brutoloon.
Werkwijze:	Verzameling van gegevens vindt plaats d.m.v. een peilstation. Er wordt rekening gehouden met de deeltijdfactor. Personeelsinformatiesystemen vormen de gegevensbronnen die met behulp van een koppelstuk worden afgetapt. Instellingen nemen een abonnement om verzuiminformatie te ontvangen. Er worden geen namen of sofinummers gebruikt, werknemers blijven anoniem.
Randvoorwaarden Implementatie:	Instellingen kunnen deelnemen als zij over een geautomatiseerde verzuimadministratie en over een pc met modem beschikken waardoor de gegevens via elektronisch dataverkeer kunnen worden uitgewisseld. Daarnaast kunnen instellingen eventueel deelnemen via hun administratiekantoor

- Voordelen:
- Ook (financiële) risicogegevens als gevolg van Wulbz en Pemba worden in kaart gebracht.
  - Cijfers van bedrijven en bedrijfstak worden met hetzelfde systeem berekend waardoor er een betrouwbaar vergelijk kan worden gemaakt
  - Cijfers van aanverwante bedrijfstakken (zorg) worden eveneens met behulp van het peilstation van Vernet in kaart gebracht en diverse instellingen met personeel in de sector WJ&K heeft ook personeel dat onder de zorgsector valt.
- Nadelen:
- Geen informatie over diagnose of redenen van verzuim. Wel kan met arbodiensten worden samengewerkt om deze informatie toe te voegen.  
Minder gebruiksvriendelijk en helpdesk min of meer onmisbaar.
- Rapportagemogelijkheden: Gegevens worden op brancheniveau en per instelling gerapporteerd door middel van zogenaamde retourinformatie (maand-, kwartaal- en jaaroverzichten met verzuim- en risicogegevens). Onderscheid wordt gemaakt tussen administratieve gegevens per werknemer en statistische cijfers per bedrijf of bedrijfstak. Op verzoek kunnen tabellen en grafieken met uitgebreide of aanvullende verzuim- en/of risicoinformatie worden geleverd.  
Administratieve gegevens worden nooit aan derden verstrekt. Privacy wordt gewaarborgd.

## 1.4 Methodiek arbodiensten

Algemeen:	Werkgevers zijn wettelijk verplicht een contract met een arbodienst te sluiten, waarin met name deskundige ondersteuning bij het verzuimbeleid wordt geregeld.
Doelstelling:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Voorzien in statistische informatie t.b.v. bedrijven die:<ul style="list-style-type: none"><li>o inzicht willen hebben in verzuim en verzuimrisico's</li><li>o preventief beleid en acties willen ontwikkelen, uitvoeren en evalueren</li></ul></li></ul>
Grondslag:	<p><u>Populatie</u>: Arbodiensten verzorgen geen populatiegegevens op het niveau van marktsector. In het gunstigste geval heeft een arbodienst de gegevens van het volledige personeelsbestand van een bedrijf.</p> <p><u>Steekproef</u>: In feite werken arbodiensten ook niet met representatieve steekproeven. Vaak registreren arbodiensten alleen de gegevens van zieke werknemers, zogenaamde 'tellergegevens', van bedrijven afzonderlijk. Het registreren kan, afhankelijk van de contracten, per werkgever verschillen en gebeurt zeker niet op uniforme wijze door alle arbodiensten.</p> <p>Niettemin zou met een select aantal arbodiensten (die betrouwbaar en volledig verzuim registreren volgens de Standaard voor Verzuimregistratie) informatie via steekproeven kunnen worden verkregen.</p>
Vorm/inhoud:	<p>Arbodiensten registreren verzuim op bedrijfsniveau. Niet alle arbodiensten bieden verzuimregistratie aan als onderdeel van hun dienstenpakket en indien het daar wel onderdeel van uitmaakt, nemen niet alle bedrijven deze dienst af.</p> <p>Als arbodiensten niet de gegevens van het volledige personeelsbestand registreren, de zogenaamde 'noemergegevens', kan er geen verzuimpercentage of – frequentie worden berekend. Wel worden over het algemeen verzuimduur, duurklassen en partieel verzuim geregistreerd. Bovendien beschikken de meeste arbodiensten over informatie met betrekking tot diagnose, geboden begeleiding en oorzaken.</p>



---

Werkwijze:	Bedrijven en instellingen geven ziek- en herstelmeldingen (vaak mondeling) door aan hun arbodienst. In veel gevallen sturen arbodiensten vervolgens ‘eigen verklaringen’ op, waarmee werknemers zelf informatie over hun verzuim kunnen geven (bijvoorbeeld over oorzaak)
Randvoorwaarden Implementatie:	Randvoorwaarden moeten eigenlijk worden doorvertaald naar werkgevers. Op dit moment zijn er geen vaste kaders waarbinnen werkgevers hun verzuimgegevens moeten aanleveren aan arbodiensten.
Voordelen:	De meeste arbodiensten kunnen vrij snel diagnoses uitvoeren en gegevens rapporteren.
Nadelen:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gegevens van arbodiensten zijn niet altijd betrouwbaar, omdat sommige organisaties bijvoorbeeld niet of niet tijdig kortdurend verzuim en/of herstel melden (onderregistratie).</li><li>• Soms wordt het tarief van een arbodienst opgehangen aan het aantal meldingen (verrichtingen), hetgeen kan leiden tot uitstellen van melden van kortdurend verzuim</li><li>• Ontbreken uniformiteit in registratie van verschillende arbodiensten</li><li>• Geen gegevens op geaggregeerd niveau.</li></ul>
Rapportagemogelijkheden:	De meeste arbodiensten kunnen per bedrijf goed en snel rapporteren en eventuele (extra) diagnoses op verzoek uitvoeren. Representatieve rapportages per bedrijfstak zijn (ook voor landelijke arbodiensten) niet te geven.

## 1.5 Methodiek EIB

Algemeen:	Economisch Instituut Bouwnijverheid (EIB) verzamelt en bewerkt verzuiminformatie met betrekking tot de bouwnijverheid, in opdracht van Stichting Arbouw.
Doelstelling:	Voorzien in statistische informatie t.b.v. de bouwnijverheid
Grondslag:	Populatiegegevens
Vorm/inhoud:	Ziekteverzuimpercentage inclusief zwangerschap, ziekteverzuimfrequentie, gemiddelde verzuimduur. Uitsplitsingen kunnen worden gemaakt naar verzuimduur (kort, middellang en langdurig), werknemerkenmerken (leeftijd, geslacht en dienstjaren), bedrijfskenmerken (grootte, sector) en kenmerken van de arbeid van de werknemer (op basis van een eigen beroepsindeling)
Werkwijze:	Ziek- en herstelmeldingen worden verzameld via Arbodiensten (m.n. Arboduo), elektronisch, per kwartaal, over de afgesloten ziektegevallen. De gegevens zijn op persoonsniveau. De Wet Persoonsregistratie is hierbij van toepassing
Randvoorwaarden Implementatie:	Gedisciplineerde wijze van ziek- en herstelmelden door bedrijven bij arbodienst.
Voordelen:	
Nadelen:	Geen gegevens beschikbaar over bedrijfsongevallen en verzuimoorzaken (deze worden incidenteel wel steekproefsgewijs onderzocht)  Betrouwbaarheid is afhankelijk van de mate waarop arbodiensten zuivere gegevens kunnen aanleveren.
Rapportagemogelijkheden:	EIB publiceert jaarlijks de statistische gegevens over het verzuim in de bouw. Ook verzorgt EIB in opdracht van de stichting Arbouw rapportages over specifieke vragen.

## 1.6 IP-plus AWO

Algemeen:	IP-plus is een systeem voor integraal personeelsmanagement, eigenaar MAO/MTD Groep Dalfsen. In het systeem zitten o.a. functionaliteiten met betrekking tot arbozaken, arborisico's, verzuim- en herstelmeldingen arbodienst, registratie ziekteverzuim en overzichten ziekteverzuim.
Doelstelling:	Werkgevers in staat stellen om met behulp van IP-plus (m.n. de module 'P-reva') arbobeleid te realiseren, verzuim te voorkomen en medewerkers te reïntegreren.
Grondslag:	IP-plus is vooral gericht op afzonderlijke bedrijven en daarbinnen de (individuele) werknemers. Het systeem is niet bedoeld voor geaggregeerde gegevens op bedrijfstak of landelijk niveau.
Vorm/inhoud:	Het systeem gaat veel verder dan registratie alleen. Het ondersteunt functionarissen op het gebied van arbo en P&O, maar vooral ook leidinggevendenden. Het systeem geeft overzichten van verzuim, welzijnscores, waarbij uitsplitsingen per individu, functiegroep etc. mogelijk zijn. Het systeem sluit echter niet volledig aan bij de Standaard voor Verzuimregistratie (indien daar behoefte aan is, kan dat wel vrij snel worden gerealiseerd). Daarentegen worden er wel verbanden gelegd met knelpunten op medewerkerniveau, functieniveau en organisatieniveau aan de hand van 'waarnemingen' van de gebruiker zelf op het gebied van o.a. werkdruk en fysieke belasting. (Voor het welzijnsaspect is qua 'definitie' aangesloten bij Weba).
Werkwijze:	De gebruikers (m.n. leidinggevendenden) vullen het systeem, zij krijgen ook directe output.
Randvoorwaarden Implementatie:	Minimaal windows '95, 32 MB qua computerfaciliteit nodig.
Voordelen:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Zeer gebruiksvriendelijk (wizzard-achtige opzet/geen helpdesk nodig).</li><li>• Het systeem ondersteunt leidinggevendenden bij taken en verantwoordelijkheden op het gebied van arbo,</li></ul>

verzuim en reïntegratie

- Verzuimregistratie vindt plaats binnen een programma dat door gebruikers voor meerdere doeleinden in het kader van personeelsmanagement wordt gebruikt.

Nadelen:

Niet geschikt als 'Peilstation' van verzuim op brancheniveau. Niettemin is het een PI-systeem dat eenvoudig 'gelinkt' kan worden aan monitorsystemen of centrale databases voor het registreren van verzuim.

Rapportagemogelijkheden: Op elk gewenst moment kunnen overzichten uit het systeem worden opgevraagd.

## 1.7 Methodiek Cadans

Algemeen:	Cadans is een uitvoeringsinstelling, in opdracht van het Lisv, belast met de uitvoering van sociale (werknemers)verzekeringen. Cadans zal binnen een paar jaar fuseren met de overige uvi's in een groot Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen (UWV).
Doelstelling:	Registreren van het ziekteverzuim van langdurig zieken (in de eerste plaats om bijtijds einde wachttijd WAO te kunnen vaststellen).
Grondslag:	Populatie
Vorm/inhoud:	Ziekteverzuimgegevens van werknemers in loondienst in de sectoren Zorg & Welzijn, Detailhandel & Ambachten, Grootwinkelbedrijven en de Schoonmaaksector. Het gaat om populatiegegevens van werknemers die langer dan 13 weken ziek zijn en over het ziekteverzuim van die categorieën die vallen onder het Vangnet Ziektewet (o.a. uitzendkrachten, oproepkrachten, zwangeren, ex-WAO'ers). Overigens zullen werkgevers volgens nieuwe overheidsplannen worden verplicht om in de toekomst langdurig verzuim vanaf zes weken te melden. Uitsplitsingen zijn mogelijk naar leeftijd, geslacht en arbeidsverleden en naar bedrijfsgrootte en bedrijfssector, rechtsvorm van het bedrijf, regio en aard van arbeidsovereenkomst.
Werkwijze:	Organisaties of hun administratiekantoren geven de eerste ziektedag vaak met behulp van standaardformulieren door aan de uvi. Met dertien weken sturen werkgevers of hun arbodiensten voorlopige reïntegratieplannen naar de uvi, met summier informatie over het verzuim en de vermoedelijke duur. Uiterlijk met 8 maanden wordt een definitief reïntegratieplan met gedetailleerde verzuimgegevens naar de uvi gestuurd. Medische gegevens worden strikt vertrouwelijk behandeld.
Randvoorwaarden	
Implementatie:	
Voordelen:	Uvi's beschikken over betrouwbare gegevens.

Nadelen: Geen informatie over kort verzuim.

Rapportagemogelijkheden: Lisv rapporteert o.a. gegevens van Cadans, met betrekking tot het Vangnet Ziekteverzuim, maar niet over langdurig verzuim. Het Lisv (opdrachtgever van Cadans) is in principe wel bereid gegevens beschikbaar te stellen, maar de informatiebehoefte van SZW en het Lisv-bestuur, alsmede sectorraden gaan voor.

## 1.8 Methodiek Prismant (Nzi)

Algemeen:	<p>Prismant is ontstaan uit een fusie tussen SIG en Nzi. Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op informatie over Nzi. De onderzoeksinstelling beschikt over gegevens met betrekking tot particuliere bedrijven en werkenden in de intramurale gezondheidszorg. De instelling beschikt over twee verschillende soorten statistieken:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Statistiek Ziekteverzuim en Personeelsverloop</li><li>• Een statistiek afgeleid van het loonkostenbestand</li></ul>
Doelstelling:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Voorzien in statistische informatie t.b.v. de intramurale gezondheidszorg.</li></ul>
Grondslag:	Populatie
Vorm/inhoud:	<p><u>Ziekteverzuim en Personeelsverloop</u>: Ziekteverzuimpercentage in- en exclusief zwangerschap, meldingsfrequentie, gemiddelde verzuimduur. Uitsplitsingen worden gemaakt naar bedrijfssector (academische ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen, gehandicaptenzorg etc.) en naar hoofdpersoneelscategorieën.</p> <p><u>Loonkostenbestand</u>: Ziekteverzuimpercentage inclusief zwangerschap. Uitsplitsingen worden gemaakt naar bedrijfssectie, bedrijfsgrootte, regio, aansluiting bij uvi, werknemerkenmerken (leeftijd, geslacht, dienstjaren) en kenmerken van de arbeid van de werknemer (personeelscategorieën, leidinggevend niveau, aard arbeidsovereenkomst, type flexibel contract en brutoloon).</p>
Werkwijze:	<p><u>Ziekteverzuim en Personeelsverloop</u>: Gegevens worden verzameld op instellingsniveau.</p> <p><u>Loonkostenbestand</u>: Gegevens worden geleverd op individueel niveau via personeelsinformatiesystemen. In totaal worden gegevens opgenomen van ca. 260.000 werkenden</p>
Randvoorwaarden Implementatie:	
Voordelen:	<p>Er zijn uitsplitsingen mogelijk naar bedrijfssector. Ook verzuim van oproepkrachten wordt bijgehouden</p>

(maar deze cijfers zijn niet echt betrouwbaar, omdat oproepkrachten die ziek zijn vaak niet worden opgeroepen).

Nadelen: Geen diagnosegegevens

Rapportagemogelijkheden: Ziekteverzuim en Personeelsverloop: Jaarlijks worden de gegevens gepubliceerd.  
Loonkostenbestand: laatste publicatie dateert van 1997, verder niet bekend.



## 1.9 Methodiek CBS

Algemeen:	CBS beschikt over meerdere bestanden met ziekteverzuimgegevens (m.n. de ziekteverzuimstatistiek Particuliere Bedrijven, de verzuimstatistiek Rijksoverheid en het ziekteverzuimrapport Overheid) voor zowel rijksoverheid als particuliere bedrijven.
Doelstelling:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Voorzien in statistische informatie t.b.v. de samenleving</li><li>• Genereren van hulpinformatie voor diverse andere onderzoeken waarbij bijv. het aantal zuiver gewerkte uren of de ratio inactieven/actieven van belang is</li></ul>
Grondslag:	<p><u>Particuliere Bedrijven</u>: landelijk representatieve steekproef</p> <p><u>Rijksoverheid</u>: populatie</p> <p><u>Overheid</u>: afhankelijk van sector populatie of steekproef</p>
Vorm/inhoud:	<p><u>Particuliere Bedrijven</u>: Ziekteverzuimpercentage in- en exclusief zwangerschap, van werknemers, op bedrijfsniveau. Géén uitsplitsingen mogelijk naar kenmerken van de werknemer en arbeid van de werknemer. Wel zijn uitsplitsingen mogelijk naar bedrijfsgrootte en economische activiteit (volgens de Standaard Bedrijfs-Indeling).</p> <p><u>Rijksoverheid</u>: Ziekteverzuimpercentage in- en exclusief zwangerschap, in- en exclusief verzuim &gt; 1 jaar, meldingsfrequentie, gemiddelde verzuimduur, verzuimgevallen naar duurklassen, verzuimdagen van verzuimgevallen naar duurklassen, percentage personen zonder verzuim. Uitsplitsingen worden gemaakt naar leeftijd, geslacht en salarisklasse.</p> <p><u>Overheid</u>: Ziekteverzuimpercentage in- en exclusief zwangerschap, verzuimfrequentie, gemiddelde verzuimduur, duurklassen. Uitsplitsingen worden gemaakt naar leeftijd en geslacht en voor gemeenten naar gemeentegrootte.</p>

---

Werkwijze:	<p><u>Particuliere Bedrijven</u>: Per kwartaal wordt de ziekteverzuimstatistiek afgenomen bij ca. 10.000 bedrijven. Om het verzuimpercentage vast te stellen wordt uitgegaan van de eigen rekenwijze van het bedrijf of indien het bedrijf geen verzuimcijfers berekend van de berekening volgens een rekenblad van het CBS. Er wordt uitgegaan van kalenderdagen, volledig verzuim. Geen deeltijdfactor.</p> <p><u>Rijksoverheid en Overheid</u>: Totaalgegevens worden op grond van geaggregeerde gegevens per instantie vastgesteld m.b.v. gewogen gemiddelden. Er wordt rekening gehouden met de deeltijdfactor en partieel verzuim.</p>
Randvoorwaarden Implementatie:	Er moet voldoende respons zijn van bedrijven/instellingen.
Voordelen:	Als diverse steekproefonderzoeken gekoppeld worden, kan dat mogelijk de nodige extra informatie opleveren.
Nadelen:	<p><u>Particuliere Bedrijven</u>: Berekening niet conform de Standaard voor Ziekteverzuimregistratie. Niet mogelijk om het verzuim te relateren aan kenmerken op persoonsniveau.</p>
Rapportage- mogelijkheden:	<p><u>Particuliere bedrijven</u>: Een periodieke trendrapportage over de verzuimstatistiek Particuliere bedrijven wordt geregeld gepubliceerd</p> <p><u>Rijksoverheid en Overheid</u>: Publicaties verschijnen zeer vertraagd, voornamelijk als gevolg van de moeizame aanlevering van gegevens bij een aantal departementen en de Hoge Colleges.</p>

Aanvullende opmerking: Naast deze statistieken voert het CBS enquêtes uit waarin variabelen opgenomen zijn over het ziekteverzuim, te weten POLS (Permanent Onderzoek LeefSituatie) en EBB (Enquête BeroepsBevolking). De ziekteverzuimstatistiek Particuliere Bedrijven is in vergelijking met de EBB en de POLS een betere bron voor het niveau en de ontwikkeling van het ziekteverzuim omdat de laatste gebaseerd is op een veel grotere steekproef dan de EBB en de POLS. De EBB en de POLS kunnen echter gedetailleerdere informatie opleveren over de relatie tussen het ziekteverzuim en persoonskenmerken over de werknemer en de arbeid van de werknemer. Het nadeel van de verzuimmeting in de EBB en de POLS is dat het verzuim door middel van zelfrapportage wordt gemeten waardoor dit onbetrouwbarder is dan de verzuimgegevens die afkomstig zijn uit de registratie van werkgevers (Van Vuuren, 1999).

### 1.10 Kwantitatieve pilot Statistisch bestand ziekteverzuim (BOA, CBS, SZW)

Algemeen:	<p>In 1999 zijn de Branche Organisatie Arbodiensten (BOA), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) overeengekomen om de haalbaarheid van het Statistisch bestand ziekteverzuim te onderzoeken. Drie werkgroepen hebben in 2000 vervolgens adviezen gegeven over de gewenste output van een dergelijke statistiek, de mogelijkheden van Arbodiensten om verzuiminformatie aan te leveren, en de juridische en contractuele voorwaarden. In 2001 zal een pilot worden gehouden om kwantitatief te bepalen of de combinatie van gegevens van arbodiensten en het CBS inderdaad kan leiden tot een actuele, veelzijdige, volledige en betrouwbare ziekteverzuimstatistiek</p>
Doelstelling:	<p>CBS wil verschillende categorieën gebruikers voorzien van verzuiminformatie, zodat deze verschillende gebruiks- en informatiedoelstellingen kunnen verwezenlijken.</p> <p>Gebruiksdoelstellingen zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Beschrijven van belangrijke ontwikkelingen in de maatschappij/spiegelen aan referentiepopulatie;</li><li>• Vergelijken van bedrijven/branches;</li><li>• Evalueren van het gevoerde beleid / ondersteuning van beleid / beleidsontwikkeling.</li></ul> <p>Informatiedoelstellingen waaraan wordt gedacht:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Ontwikkeling ziekteverzuim en kosten daarvan in de tijd;</li><li>• Referentiegegevens ziekteverzuim voor bedrijven en Arbodiensten.</li><li>• Oorzaken' van ziekteverzuim (invloed bepalen van factoren na correctie voor andere factoren).</li></ul>
Grondslag:	<p>Populatie (alle werknemers en ambtenaren in Nederland)</p>
Vorm/inhoud:	<p>Gewenste kwartaalcijfers betreffen verzuimgrootheden, exclusief zwangerschapsverlof als kwartaalgegeven en als voortschrijdend vierkwartaalsgemiddelde (gemiddelde over het kwartaal en de drie voorgaande kwartalen):</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Verzuimpercentage, totaal en per duurklasse (gemiddelde/mediaan, spreiding/scheefheid)</li></ul>

- Meldingsfrequentie
- gemiddelde verzuimduur

De gewenste jaarcijfers bevatten daarnaast nog gegevens als:

- percentage nulverzuimers
- percentage einde wachttijd
- ziekteverzuimkosten percentage
- uitstroomcurve

Werkwijze:

Statistisch bestand ziekteverzuim dient verkregen te worden door ziekteverzuimgegevens van arbodiensten te combineren met gegevens over werknemers en bedrijven van het CBS.

Randvoorwaarden  
Implementatie:

De randvoorwaarden zijn de volgende:

- De klanteenheden van arbodiensten (noemergegevens verzuim) dienen gelijk te zijn aan de bedrijfs-eenheden van het CBS (tellergegevens verzuim), dan wel daartoe te herleiden zijn. Dit is nodig om de nulverzuimers te traceren., waarna het verzuim berekend kan worden.
- Toestemming van de registratiekamer om het sofï-nummer te gebruiken om deze bestanden te koppelen.
- Arbodiensten dienen te beschikken over werknemersbestanden van bedrijven onder zorg inclusief werknemers identificatoren (sofï-nummer, naw) en klantenkenmerken (id-nummer bij arbodienst, UVI-nummer, KvK-nummer indien beschikbaar, naw)
- Het ziekteverzuim voor de niet gedekte werkzame beroepsbevolking (slechts 80% van de Nederlandse populatie is aangesloten bij een van de zes betrokken arbodiensten: AMG, Commit Arbo, Arbo Unie, Maetis Arbo, ArboNed, en Arbo Groep Gak.) moet kunnen worden bijgeschat, gebruikmakend van CBS-gegevens over deze bedrijven/werknemers. Deze gegevens moeten niet alleen geldig zijn op bedrijfsniveau, maar ook op persoonsniveau

(Eind 2001 verwacht men de resultaten van deze pilot).

- Voordelen:** Uniforme meting van het ziekteverzuim voor de gehele Nederlandse werkzame beroepsbevolking waardoor het mogelijk is branches, regio's, beroepsgroepen en groepen personen te vergelijken  
Verzuim kan niet alleen in verband worden gebracht met bedrijfskenmerken, maar ook met persoonskenmerken (onder meer diagnose).  
Vanwege het grote aantal opgenomen variabelen en de hoge dekking van de onderzoekspopulatie zijn er veel mogelijkheden voor aanvullend onderzoek
- Nadelen:** Geen informatie op bedrijfsniveau, alleen op brancheniveau en op het niveau van de gehele arbodienst.  
(Het statistisch bestand Ziekteverzuim is nog slechts voorwerp van onderzoek. De kansen dat een dergelijke statistiek er zal komen zijn wel stijgende. De uitkomsten van het vooronderzoek door de drie werkgroepen wezen uit dat verzuimregistratie bij de onderzochte arbodiensten goede kansen lijkt te bieden, de outputmogelijkheden van het voorgestelde systeem rijk zijn, en de juridische belemmeringen meevallen of waarschijnlijk oplosbaar zijn. Nu is het wachten op de resultaten van de pilot omtrent de haalbaarheid van de randvoorwaarden.  
Bij positieve bevindingen is het de bedoeling dat met ingang van 1 januari 2002 gestart wordt met het Statistisch bestand ziekteverzuim).
- Rapportagemogelijkheden:** De bedoeling is dat zowel de kwartaal- als jaargegevens in verband kunnen worden gebracht met kenmerken op persoonsniveau (bijv. geslacht, leeftijd, diagnose) als op bedrijfsniveau (grootte, aard van het bedrijf).

## Bijlage 2: Telefonische interviews

### Vragenlijst Randvoorwaarden Verzuimmonitoring

Deze lijst is bedoeld voor het benaderen van instellingen in de sector WJ&K met betrekking tot de aanwezigheid (en eventueel de geschatte realiseerbaarheid) van randvoorwaarden voor de implementatie van een verzuimmonitorsysteem.

Met betrekking tot kosten en baten:

1. Welke belang hecht u met uw instelling aan verzuiminformatie?
  - a. Op welk nivo (bedrijf, bedrijfstak, landelijk)
  - b. Met welke doel (individu gerichte interventies, evaluatie beleid)
2. Wat zou verzuiminformatie u moeten opleveren?
3. Mag deze informatie iets kosten?
  - a. Orde van grootte?

Met betrekking tot aanwezig verzuimbeleid:

1. Wordt op dit moment specifiek verzuimbeleid gevoerd?
2. Is dit (nog) ad hoc, structuur in ontwikkeling of gebeurt dat heel systematisch?
3. Wie zijn erbij betrokken/Wie is verantwoordelijk?

Met betrekking tot registratie:

1. Wordt verzuim bijgehouden (op persoonsniveau)?
2. Wordt het verzuim (systematisch) geregistreerd?
3. Wie is verantwoordelijk/ wie doet registratie?
  - a. Is een P&O functie aanwezig?
4. Welke gegevens worden geregistreerd? (lijstje standaard, zie onderaan)?
5. Is voor registratie een geautomatiseerd PI-systeem aanwezig (zo niet wat wel)?
6. Bent u bereid te investeren voor de verzuimmonitor (mankracht, automatisering)?
7. Indien registratie verzuim en/of personeelsadministratie bij een administratiekantoor zijn ondergebracht: hoe en wat wordt er door dit kantoor geregistreerd? Zijn deze gegevens beschikbaar t.b.v. een Peilstation?
8. Worden oorzaken van verzuim geregistreerd?

Met betrekking tot betrouwbaarheid:

1. Via welke kanalen wordt verzuim doorgegeven aan registrerende persoon?
2. Is er een afbreukrisico bij die informatiestroom?
3. Wordt al het kortdurend verzuim doorgegeven?

Met betrekking tot privacy:

1. Kan bij verstrekking van informatie aan derden worden gewaarborgd dat de privacy van medewerkers is gewaarborgd? (nummers i.p.v. namen)
2. Bent u überhaupt bereid deze informatie aan derden te verstrekken (onderzoeksinstellingen, brancheorganisaties)?

### **Bijlage 3: Geraadpleegde Bronnen**

DEURSEN C.G.L. van, VEERMAN T.J., KOSTER M., FUX R. Statistische informatie-voorziening door arbodiensten, Werkdocumenten, Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1998.

POOL J.J., WELTEVREDE J. Peilstation Ziekteverzuim sector Welzijn en Jeugdhulpverlening, onderzoek deelname, Research Consult Amsterdam, 1999

POOL J.J., WELTEVREDE J. Peilstation Ziekteverzuim sector Welzijn en Jeugdhulpverlening, businessplan, Research Consult Amsterdam, 2000

VUUREN C.V. van, SMIT A.A., GENT M.J. van, ANDRIESEN, S. De aanpak van preventie, verzuim en reïntegratie in de sector zorg en welzijn, een onderzoek naar de maatregelen van actieve instellingen, deel 1 en 2, OSA-publicatie, 2000.

VUUREN C.V van. Monitoring Ziekteverzuimgegevens. Hoofddorp: TNO Arbeid, 1999. ISBN-nummer 90-6365-177-5.

Brief Vernet (d.d. 29 april 2000, “ervaringen met het uitvoeren van het peilstation”)



## Bijlage 4: Verslag werkconferentie I “Op weg naar Verzuimmonitoring in de sectoren WJ &K”

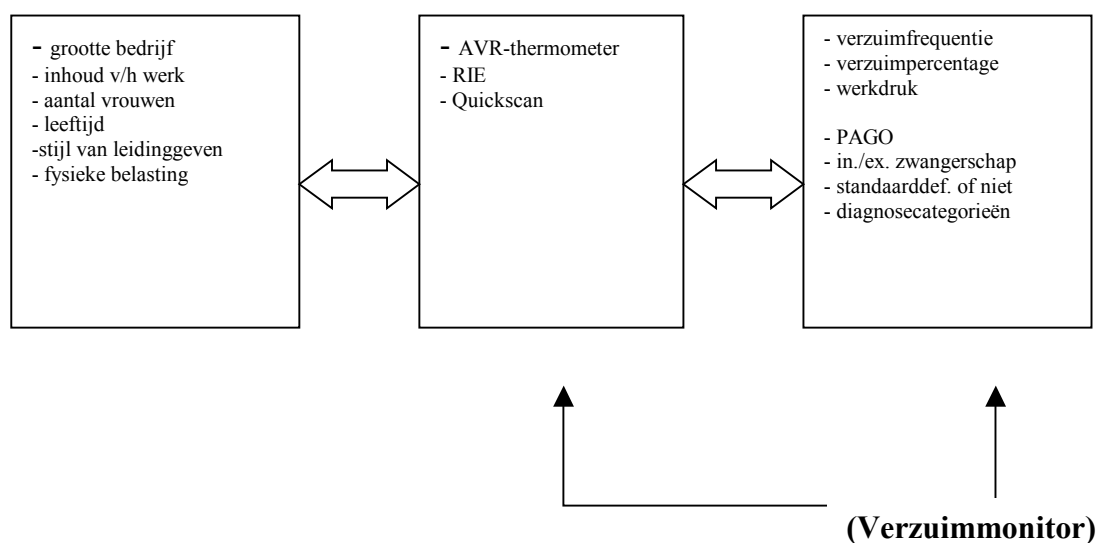
Datum: 14 februari 2001  
Plaats: Meeting Circle Hoog Catharijne, Utrecht  
Aanwezigen: stuurgroep: Joris Hoffmans (bureau sectorfonds W), Paul Kelder (VOG), Charlotte Laurant (AbvaKabo), Yntze Steenbergen (BIS)  
TNO Arbeid: Ingrid Halewijn (projectleider), Pim Piek, Floor van den Heuvel, Martijn van Niekerk

Agenda:

1. aftrap
2. mogelijke doelstellingen
3. keuzemogelijkheden/randvoorwaarden
4. plan van aanpak
5. afsluiting

### 1. aftrap

Ter inleiding op het in kaart brengen van de mogelijke doelstellingen van een verzuimmonitor in de sector WJ&K werd eerst onderstaand schema gezamenlijk ingevuld. De essentie van het schema is: tot nu toe zijn geen causale relaties aangetoond tussen beleid en effecten. Het enige wat uit wetenschappelijk onderzoek tot nu toe is gebleken is dat veel verschillende beleidsmaatregelen in een organisatie meestal samengaan met lager verzuim, betere medewerkertevredenheid, lagere WAO-instroom etc.



Een monitor kan effecten/resultaten monitoren, of juist inspanningen op het gebied van beleid. De Verzuimmonitorsystemen die door ons in kaart zijn gebracht monitoren de effecten, en niet de inspanningen.

## 2. mogelijke doelstellingen

Er is overeenstemming bereikt over de *doelstellingen* die de aanwezigen hebben met de verzuimmonitor:

1. Kleine en grote instellingen helpen om verzuiminformatie te genereren zodat zij hun beleid kunnen verbeteren.
2. Beleidsinformatie (representatief voor het totale veld) ten bate van overheid/politiek om aan te tonen dat inspanningen al dan niet effect hebben gehad (subsidie).
  - vereist:
    - nulmeting verzuim
    - nameting
    - beschrijving inspanningen
3. Informatie voor beleidsmaatregelen (subsidie). Bijvoorbeeld ID/banen.
  - vereist:
    - nulmeting verzuim, beleid, determinanten
    - nameting(en)

## 3. keuzemogelijkheden/randvoorwaarden

Uit de lijst van mogelijke monitorsystemen blijven 4 relevante systemen over. We vergelijken de systemen op hun bijdrage aan de drie vastgestelde doelstellingen:

	Opmerkingen	Beleid, VZ	Beleid, VZ, determ.	VZ instellingen (1)
<b>BGZ</b>	- samenw. arbodienst verbeteren - incentives verbeteren - populatie uitbreiden - autom. graad verhogen - lange termijn	+	+/-	++
<b>Vernet</b>	- autom. graad verhogen - populatie uitbreiden - extra's voor beleidsinfo - korte termijn	+/-	- toevoegen: RIE en diagnosecategorieën	+
<b>IP-plus</b>	- pilot? - lange termijn	-	+	++
<b>CBS-pilot</b>	- pilot - middellange termijn	++	-	-

Vervolgens ontstond een discussie waarin de volgende punten aan de orde kwamen, maar waarin de *criteria* van een mogelijke oplossing niet duidelijk naar voren zijn gekomen.

- Is een verzuimmonitor op dit moment wel haalbaar voor de kleine instellingen? Een mogelijkheid is wellicht een nieuw systeem voor kleine instellingen ontwikkelen in een soort BGZ-achtige structuur.
- Automatiseringsgraad instellingen is het grote probleem.
- Een mogelijkheid is het systeem van Vernet te upgraden in de richting van het systeem van BGZ-wegvervoer.
- De doelstellingen zijn op dit moment nog niet allemaal tegelijk te verwezenlijken. Fasering aanbrengen in de doelstellingen. Bijvoorbeeld een groeimodel hanteren met Vernet als uitgangspunt.
- Andere alternatieven:
  1. Steekproeven Pool (twee van de drie doelstellingen)
  2. OSA-gegevens voor verdieping (oorzaken)
  3. Afspraken met arbodiensten maken over diagnosecodes
- Is een verzuimmonitor wel het instrument om de doelstellingen te halen? Moeten we niet meer buiten de kaders kijken?
- De verzuimmonitor moet voor de *hele* sector kunnen gelden.
- Wat zijn de kosten van een verzuimmonitor en alles wat daarbij komt?

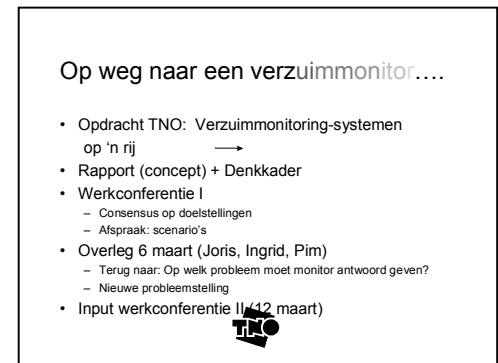
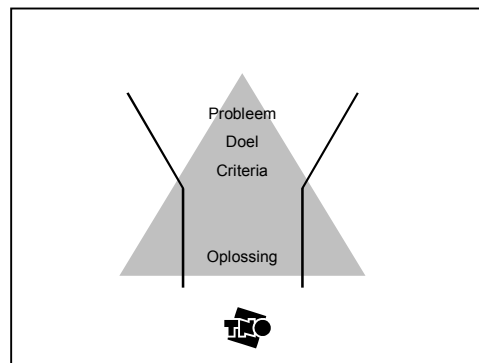
Na deze discussie is besloten de werkconferentie te beëindigen omdat enkele deelnemers andere afspraken hadden. Afgesproken is dat TNO Arbeid in samenwerking met Joris een aantal scenario's uitwerkt en dat deze 12 maart aan de stuurgroep zullen worden gepresenteerd in een vervolg-werkconferentie. Joris, Ingrid en Pim hebben hierover vooroverleg op 6 maart.

## Bijlage 5: Verslag Werkconferentie II “Gaaf de sector WJK op weg naar Verzuimmonitoring ?”

- Datum: 12 maart 2001  
Plaats: Bureau Sectorfondsen, te Utrecht  
Aanwezigen: stuurgroep Arbo: Joris Hoffmans, Paul Kelder, Charlotte Laurant  
TNO Arbeid: Pim Piek, Ingrid Halewijn
- Agenda:
1. aftrap en korte terugblik
  2. toelichting op uitkomst overleg 6 maart
  3. herdefiniëring probleemstelling(en)
  4. conclusies en afspraken

### 1. aftrap en korte terugblik

Joris en Ingrid blikken terug op de periode tussen 14 februari en vandaag aan de hand van twee sheets:



In de eerste sheet wordt het model van de managementtrechter en conflictpiramide uitgebeeld: hoe dichter je bij de oplossing komt, hoe groter de conflicten worden. Ons inziens geeft dit model goed weer waarom werkconferentie I liep zoals die liep: na overeenstemming over de doelen zijn wij overgestapt naar kant-en-klare oplossingen (verzuimmonitor-systemen), zonder bij de onderliggende probleemstelling of criteria stil te staan.

In de tweede sheet wordt kort toegelicht welke werkzaamheden tot nu toe door TNO Arbeid (ten dele in aanvulling op de offerte) zijn verricht.

### 2. toelichting op uitkomst overleg 6 maart

In het overleg van 6 maart hebben Joris, Pim en Ingrid uitgebreid stilgestaan bij mogelijke problemen waar de verzuimmonitor een antwoord op zou moeten zijn en de criteria waaraan de gekozen oplossing zou moeten voldoen. Deze redenering wordt nu aan de stuurgroep leden voorgelegd.

Centraal stond de vraag: *Op welk probleem is de verzuimmonitor een antwoord?* We kwamen tot drie probleemvelden:

- Hoog verzuim/WAO-instroom met allerlei gevolgen voor WJK-instellingen
- Geen zicht op beleidseffecten sectororganisaties
- Geen zicht op verzuimontwikkeling in de sector

Per probleemveld hebben we vervolgens de probleemhouder, de doelen en mogelijke criteria geëxpliciteerd.

### 3. herdefiniëring probleemstelling(en)

Bovenstaande probleemvelden worden verder aangescherpt door de stuurgroepen. We stellen de volgende probleemvelden vast (waar de verzuimmonitor een antwoord op moest zijn):

- I. onvoldoende zicht (periodiek) op verschillen in verzuimdeterminanten-verzuimbeleid-verzuimeffect(mat)en<sup>6</sup> in de sector WJK en haar werksoorten
- II. onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. beleidsmakers/sociale partners
- III. onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. overheid en politiek
- IV. instellingen hebben onvoldoende zicht op referentie-gegevens verzuimeffect(mat)en
- V. hoog verzuim/WAO-intrede met allerlei gevolgen voor WJK-instellingen

De eerste drie probleemvelden zijn verder als volgt uitgewerkt:

I onvoldoende zicht (periodiek) op verschillen in verzuimdeterminanten-verzuimbeleid-verzuimeffect(mat)en <sup>7</sup> in de sector WJK en haar werksoorten	II onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. beleidsmakers/sociale partners	III onvoldoende zicht op beleidseffecten sectorbeleid t.b.v. overheid en politiek
<i>Probleemhouder</i> Stuurgroep AVR in opdracht van CAWJ-partijen	<i>Probleemhouder</i> Stuurgroep AVR in opdracht van CAWJ-partijen	<i>Probleemhouder</i> Sectorfonds in opdracht van CAWJ-partijen
<i>Doelen</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• informatie verzamelen om gericht beleid te kunnen voeren,</li> <li>• om instellingen gericht te kunnen adviseren,</li> <li>• om het VZ/WAO terug te dringen.</li> </ul>	<i>Doelen</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• informatie verzamelen voor evaluatie van beleidsmaatregelen</li> </ul>	<i>Doelen</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Verantwoording afleggen over verantwoorde en effectieve besteding van gelden</li> </ul>
<i>Criteria</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Periodiek</li> <li>• effectmaten jaarlijks, het geheel (determinanten/beleid/effecten) MBK<sup>8</sup>-cyclus, speerpunten AVR ook jaarlijks (zie II)</li> </ul>	<i>Criteria</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Recht doen aan model determinanten/beleid/effecten</li> <li>• Per inspanning/ maatregel/ project evaluatiecriteria vooraf vaststellen</li> </ul>	<i>Criteria</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kosten van de verantwoording moeten in verhouding staan tot totale budget</li> <li>• Aansluiten bij de beleidscyclus van AVR-stuurgroep</li> </ul>

<sup>6</sup> Met verzuimeffecten wordt hier verzuimeffectmaten bedoeld: verzuimpercentage, verzuimfrequentie, verzuimduurindeling in klassen, diagnose-categorieën etc.

<sup>7</sup> idem

<sup>8</sup> MeerjarenBeleidsKader

<ul style="list-style-type: none"> <li>• onderscheid werksoorten</li> <li>• informatie moet na interpretatie speerpunten voor nieuw MBK opleveren</li> <li>• standaardisatie aanpak/informatie (ivm herhaalbaarheid)</li> <li>• bijdragen aan verdere aanscherping van expliciete beleidsdoelen (SMART)<sup>9</sup></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Evalueren per inspanning/maatregel/project</li> <li>• Jaarlijks maatregelen in samenhang evalueren</li> <li>• Evaluatie vast onderdeel van beleids/plannings-cyclus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Resultaat (tastbaar) per inspanning/maatregel/project zichtbaar maken</li> <li>• Duidelijkheid verschaffen over de zichtbaarheid van effecten op korte en lange termijn</li> </ul>
<p><i>Mogelijke oplossingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Brancherapportages kenniscentrum</li> <li>• Tweejaarlijkse OSA-rapportages standaardiseren</li> <li>• Onderzoeksopdracht 1x/4 jaar (bestaande info ± steekproeven)</li> <li>• Aanvullend steekproefonderzoek</li> </ul>	<p><i>Mogelijke oplossingen</i></p> <p><i>VI.</i> Evaluatie-onderzoeken</p> <p><i>VII.</i> Evaluatieve vragen opnemen in formulieren subsidiereregeling</p> <p><i>VIII.</i> Evaluatie-component in opdrachten opnemen</p>	<p><i>Mogelijke oplossingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Per CAWJ-ambitie plan van aanpak opstellen en uitvoeren met doelstellingen, resultaten en effecten (op basis van de informatie bij I en II)</li> </ul>

#### 4. conclusies en afspraken

TNO Arbeid zal verslag opstellen van Werkconferentie II (aangevuld met een uitwerking van probleemveld IV. en V.)

TNO Arbeid zal de projectrapportage bijstellen, met:

- Verslag werkconf. I en II
- Bijstelling werkwijze en conclusies
- Actiepunten voor stuurgroep Arbo (in planningscyclus)

Uiterlijk 28 maart bijgestelde concept-rapportage aan leden Stuurgroep Arbo toesturen.

#### 5. uitwerking probleemveld IV en V

IV. instellingen hebben onvoldoende zicht op referentie-gegevens verzuimeffect(mat)en	V. hoog verzuim/WAO-intrede met allerlei gevolgen voor WJK-instellingen
<i>Probleemhouder</i> Instellingen in de sector WJK Ondersteuning door Stuurgroep AVR?	<i>Probleemhouder</i> Instellingen in de sector WJK Ondersteuning door Stuurgroep AVR?
<i>Doelen</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• eigen verzuiminformatie kunnen vergelijken met instellingen uit dezelfde sector</li> <li>• om conclusies te kunnen trekken over beïnvloedbaar en niet-beïnvloedbaar verzuim</li> <li>• om gerichte maatregelen te kunnen nemen en evalueren</li> </ul>	<i>Doelen</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• verzuiminformatie eigen instelling registreren</li> <li>• om verzuiminformatie eigen instelling te kunnen analyseren</li> <li>• om conclusies te kunnen trekken over beïnvloedbaar en niet-beïnvloedbaar verzuim</li> <li>• om gerichte maatregelen te kunnen nemen en evalueren</li> </ul>
<i>Criteria</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• beschikbaar per werksoort</li> </ul>	<i>Criteria</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• gebruikersvriendelijke methode van</li> </ul>

<sup>9</sup> Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden

<ul style="list-style-type: none"> <li>• grafische presentatie van de informatie</li> <li>• periodiek (1x/per jaar)</li> <li>• volgens de standaard voor Verzuimregistratie</li> </ul>	<p>verzamelen, genereren en analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• grafische presentatie van de informatie</li> <li>• volgens de standaard voor Verzuimregistratie</li> <li>• betrouwbaar</li> <li>• zet aan tot handelen/maatregelen</li> </ul>
<p><i>Mogelijke oplossingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• jaarlijkse samenvatting bestaande bronnen in vorm van opdracht (zowel nationaal, als zorg en welzijn, als WJK specifiek)</li> <li>• óf peilstation opzetten in de sector WJK</li> <li>• publicatie resultaten in krant en website SAZW<sup>10</sup></li> <li>• resultaten toesturen aan alle lidinstellingen</li> </ul>	<p><i>Mogelijke oplossingen</i></p> <p><i>LX.</i> peilstation opzetten in de sector WJK</p> <p><i>X.</i> centrale afpraken maken met arbodiensten</p> <p><i>XI.</i> instellingen wijzen op mogelijkheden verbetering verzuimregistratie arbodienst</p> <p><i>XII.</i> koopwijzer ontwikkelen voor stand-alone verzuimregistratiesystemen</p> <p><i>XIII.</i> cursus verzuimregistratie, verzuimanalyse, presentatie verzuiminformatie ontwikkelen en implementeren</p>

<sup>10</sup> Stichting Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn

